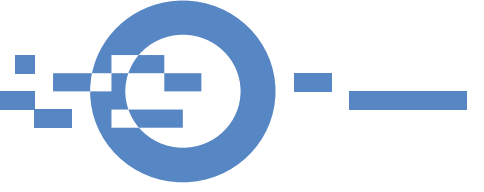


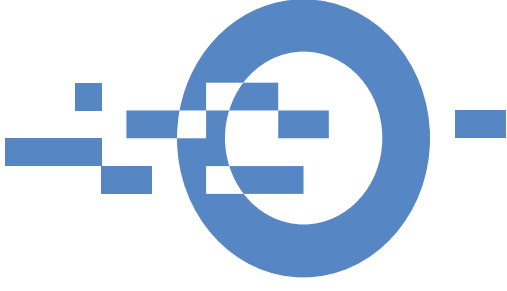
FİKRİ GÜNDEM

AIPPI Türkiye Bülteni
Mart 2016
Sayı: 10



AIPPI
TÜRKİYE





AIPPI
TÜRKİYE

GÜNDEMĐEN
HABERLER



<http://www.bild.de/regional/stuttgart/todesfall/artur-fischer-ist-tot-44361000.bild.html>

ARTHUR FISCHER

Olağanüstü bir buluşçu ve ilham verici bir insan. 27 Ocak'ta 96 yaşında kaybettiğimiz, dübelin ve fotoğraf makinası flaşının da mucidi olan Arthur Fischer, icatlarıyla günlük yaşamda karşılaşılan birçok probleme yapıcı çözümler getirmişti. Sahip olduğu 1100'ü aşkın patent başvurusu kendisine çok sayıda ödül kazandırmıştı. Stuttgart Üniversitesi'nden aldığı Onur Ödülü ve 2014 yılında Avrupa Patent Ofisi tarafından verilen Yaşam Boyu Başarı Ödülü bunlardan bazılarıdır. 1948 yılında kurduğu Fischer Group, 4000'i aşkın çalışanı, 43 iştiraki ve 14000 çeşit ürün ile 100'den fazla ülkede faaliyet göstermektedir.

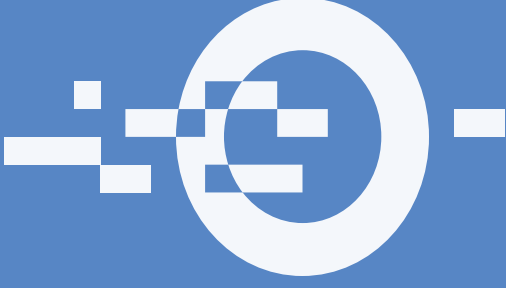
Patstat Online

EPO, patent istatistikleri sunan web tabanlı arayüzü olan Patstat Online uygulamasını devreye aldı. Patstat Online, kullanıcıların EPO'nun istatistiksel patent veri tabanında (Patstat), istatistiksel analizler yapmalarına olanak sağlamaktadır.

Patent uzmanları, firmalar, patent vekilleri ve akademisyenlerin kullanımına yönelik hazırlanan Patstat Online, araştırma sonuçlarından görsellerin oluşturulmasının yanı sıra çevrimdışı kullanıma da imkân vermektedir.

IP bilgilerinin ve özellikle istatistiksel analizlerin; inovasyonun ve ekonominin yönlendirilmesinde önemli rol oynayacağını belirten EPO Başkanı Benoît Battistelli, Patstat Online uygulaması ile kullanıcıların patent aktiviteleri ile ilgili kapsamlı ve detaylı bir resim oluşturabileceğini vurgulamıştır.

Patstat uluslararası 90 otoriteden temin edilen yaklaşık 100 milyon patent dokümanının bibliyografik patent verilerini içermektedir.



AIPPI
TÜRKİYE

PATENT

PATENT

Av. Olgaç Nacakçı

PATENTLERİN TİCARİLEŞTİRİLMESİ

Patentlerin ticarileştirilmesi konusunda son dönemde heyecan verici gelişmeler yaşanmaktadır.

Bilindiği üzere, öncelikle 19 Şubat 2014 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 6518 sayılı yasanın 82. maddesi gereğince 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa 5/B maddesi eklenmiştir. Bu sayede Türkiye’de gerçekleştirilen araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile yazılım faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan buluşların kiralanması, devri, seri üretime tabi tutularak pazarlanması, ürünlerin satışından elde edilen kazançların patentli ve faydalı model belgeli buluşa atfedilen kısmının %50’sinin kurumlar vergisinden müstesna tutulmasının önü açılmıştır.

Bu düzenlemeden sonra Maliye Bakanlığı tarafından 21 Nisan 2015 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan tebliğ ile ise ikinci düzenleme yapılmış ve bu düzenlemeyle istisnanın uygulanma şekli ile 1 Ocak 2015 tarihinden itibaren uygulanacağı belirlenmiştir. Buna göre patentlerin ticarileştirilmesinin vergisel anlamda da teşvik edilmesinin tüm yasal düzenlemesi gerçekleştirilmiştir.

Tebliğde belirtildiği gibi söz konusu muafiyet için buluşun değerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Bunun için tebliğde 3 yöntemden bahsedilmiştir. Bunlar; maliyet, Pazar (piyasa) ve gelir temelli değerlemelerdir.

Burada özellikle pazar değerlemesi ile yakın geçmişte benzer buluşların devir, lisans gibi işlemlerindeki değerinin dikkate alınacağı belirtilmektedir. İşte buradaki pazar değerlemesi amacına hizmet etmek üzere buluşların ticarileştirmesini kolaylaştırması beklenen bir pazarın oluşumu planlanmaktadır. Söz konusu Pazar aynı zamanda “Ulusal Fikri Haklar Strateji ve Eylem Planının” (2015-2018) 3. hedefi olarak düzenlenen “Fikri Mülkiyet Haklarının Ticarileştirilmesinin Önünü Açacak Mekanizmalar”dan biri olarak düşünülmüştür.

Ayrıca belirtmek isteriz ki, söz konusu Patent Borsasının kurulacağı 64. Hükümet Programının 109. sayfasında da belirtilmektedir:

http://www.basbakanlik.gov.tr/docs/KurumsalHaberler/64.hukumet_programi.pdf

Borsa İstanbul tarafından özel bir pazar olarak hazırlanan “Patent Borsası”nı, Borsa İstanbul Özel Pazar Müdürü Dr. Recep Bildik 21 Aralık 2015 tarihinde TÜSİAD Fikri Haklar Komisyonunda yapılan sunumda katılımcılara tanıttı.

Dr. Bildik sunumunda bu pazar konusunda uzun süredir çalıştıklarını ve yurt dışındaki örnekleri inceleyerek Türkiye’ye özgü bir pazar oluşturulması için hazırlıklarını neredeyse tamamladıklarını aktardı. Dr. Bildik sistemi Haziran 2016’da çalıştırmayı umduklarını belirtti.

PATENT

Pazarın dikkat çeken ayrıntıları ise şöyle:

Dr. Bildik bir üyelik ve ağ (web) tabanlı özel pazar kurulacağını ve hak sahipleri ile muhtemel alıcı-yatırımcıların bu platform sayesinde buluşturulacağını, hakları satın alınıp lisanslanabileceğini belirtti.

Üyeler akademisyen, bilim adamı, teknoloji firmaları, üniversiteler gibi fikri mülkiyet hakkına sahip olanlardan oluşabileceği gibi, aynı zamanda bu fikri haklara yatırım yapacak şirketlerden, fonlardan veya teknoloji firmalarından da oluşabilecek. Aynı zamanda yurtdışında yaygın olarak görülen broker adı verilen komisyoncuların, teknoloji transfer ofislerinin, patent vekillerinin ve danışmanlık veren diğer firmaların da üye olmasına izin verileceği belirtildi.

Oluşturulacak sanal veri odalarında belgelerin yönetilebileceği ve kontrol edilebileceği, ayrıca sanal pazarlık odalarından doğrudan mesajlaşma ve pazarlıkların yapılabileceğini belirten Dr. Bildik; güvenliğe büyük önem verdiklerini belirtti. Bu nedenle tüm yazışmaların ve paylaşılan belgelerin şifreleneceğinin altını çizdi.

İsteyenlerin üyelik sistemi ile karşı tarafları aratabileceğini ve ona istek yollayabileceği, bu isteğin kabul edilmesi halinde ise tarafların daha detaylı bilgi alışverişi gerçekleştirileceği ikincil odalara alınacağı belirtildi. Tarafların mutabık kalması durumunda ise elektronik bir sözleşme imzalanarak anlaşma tamamlanacaktır. Bu sohbet odası tarzı dijital yolların yanında yine Borsa İstanbul nezdinde tarafların yüz yüze de görüştürülebileceğinin de altı çizildi. Bu aşamada özellikle aracı kurumlardan, danışmanlık firmalarından ve brokerlardan da hizmet alınmasının planlandığı belirtildi.

Son olarak belirtmek isteriz ki taslakta, gerçekleşecek işlemlerin Sermaye Piyasası Kanunu veya Kurulu düzenlemelerine tabi olmadığı belirtilmektedir.

Ayrıca bilindiği üzere TPE tarafından yayına sokulan www.teknoloji transferi.gov.tr adlı site de Şubat 2015'ten bu yana herkese açık bir şekilde faaliyetlerini sürdürmekte ve teklif almak veya sunmak isteyenlerin iletişim bilgilerini paylaşarak buluşturma amacını gütmektedir. Bunun yanında siteden, süresi dolan faydalı model ve patentlere, uzmanlık tezleri gibi birçok faydalı ve kapsamlı bilgiye de ulaşmak mümkündür.

Daha önce Bakan Nihat Ergün "patent borsası" için yurtdışındaki başarılı örnekleri incelendiklerini belirtmişti. Ayrıca Bakan patentlerin teminat olarak gösterildiği bir sistemi de kurmak istediklerinin altını çizmişti. Örneğin 1995 yılında Japonya'da Japon Kalkınma Bankası tarafından oluşturulan kredi sisteminin çok sayıda girişimciye destek olduğunu belirten Bakan, teknolojinin gelişmesi için en önemli unsurlarından birisinin yatırım olduğuna vurgu yapmıştır. Bu nedenle, teminat sistemi konusunda yatırımları arttıracak daha detaylı yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu seneki AIPPI sorularından birisinin de bu konuya değindiğini hatırlatmak isteriz.

PATENT

Bununla bağlantılı olarak temelleri 2011 yılında İstanbul’da atılan Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulan ve En Az Gelişmiş Ülkelere Yönelik “Uluslararası Teknoloji Bankası” fizibilite çalışmaları tamamlanmış ve yakın tarihte bankanın Türkiye’de kurulacağı onaylanmıştır. Teknoloji Bankasının 2017’de faal hale gelmesi hedefleniyor ve merkezinin Gebze’de olması planlanıyor.

Son olarak belirtmek isteriz ki, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık da 9 Şubat 2016 tarihindeki TOBB Sanayi Odaları Konsey Toplantısında bu konuda çalışmaların yıl içinde tamamlanacağını belirterek ayrıca, Patent Kanununun TBMM gündemine taşımayı ve 2 hafta içinde Ekonomi Koordinasyon Kuruluna bu konularda sunum yapmayı hedeflediklerini açıklamıştır.

Bu güncel gelişmenin ardından 24 Şubat 2016 tarihinde TPE Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı adlı metni sitesinden görüşlere açtığını bildirmiş ve 4 Mart 2016 tarihine kadar görüşlerin sunulmasını talep etmiştir. Sanıyoruz uzun zamandır beklenen yasalaşma hareketinde beklenen sona yaklaşmıştır.

Umarız ekonomiye katkı sağlayacağı beklenen tüm bu gelişmeler devam eder ve daha parlak bir geleceğe doğru ilerleriz.

PATENT

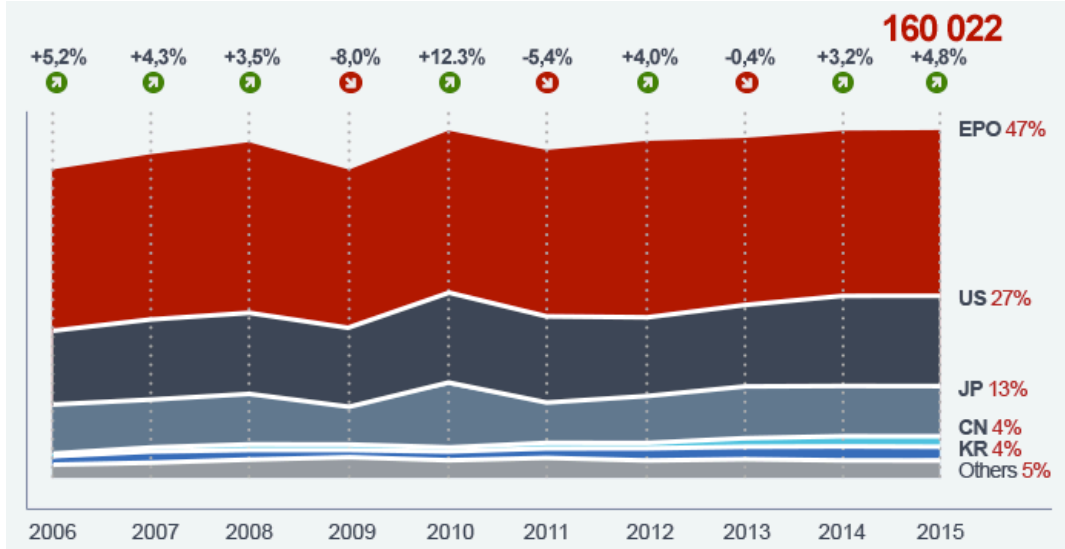
Volkan Hamamcıoğlu, Doğukan Kahraman

EPO 2015 FAALİYET RAPORU

Avrupa Patent Ofisi'nin yayınladığı 2015 yılı faaliyet raporunda, 2015 yılında gerçekleştirilen Avrupa patent başvurularının analizi yer almaktadır.

Faaliyet raporunda öne çıkan istatistikler arasında 2015 yılında gerçekleştirilen patent başvurusu adedi ile birlikte, firma ve ülke bazlı değerlendirmeler yer almaktadır.

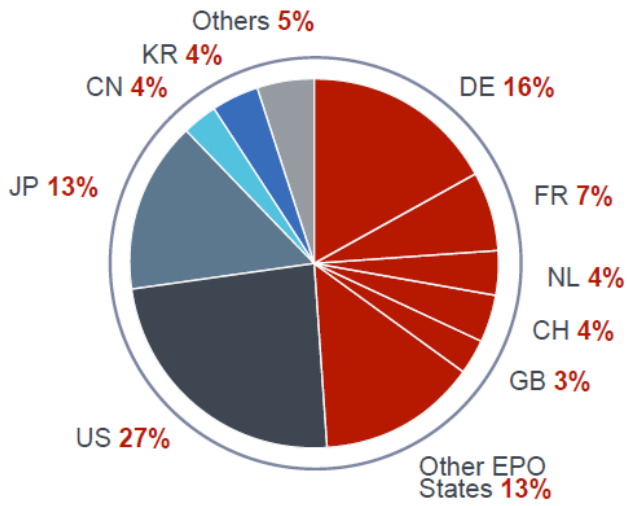
Şekil 1'de 2015 yılında gerçekleştirilen patent başvurusu adedi, patent başvurularının ülkelere göre dağılımı ve patent başvurularının son 10 yıl içerisindeki değişimi gösterilmektedir.



¹[http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/4C30F69F33211B6EC1257F6A0049308F/\\$File/european_patent_applications_en.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/4C30F69F33211B6EC1257F6A0049308F/$File/european_patent_applications_en.pdf)

PATENT

2015 yılında gerçekleştirilen patent başvurularının ülkelere göre dağılımı Şekil 2'de gösterilmektedir. Patent başvurularının yaklaşık yarısı EPO üyesi ülkeler tarafından gerçekleştirilirken bunları sırasıyla ABD, Japonya, Güney Kore ve Çin başvuruları izlemektedir. 2014 yılında 1013 patent başvurusu gerçekleştiren Türkiye, 2015 yılında 1090 patent başvurusuyla EPO ülkeleri arasında 13. sırada yer almaktadır.

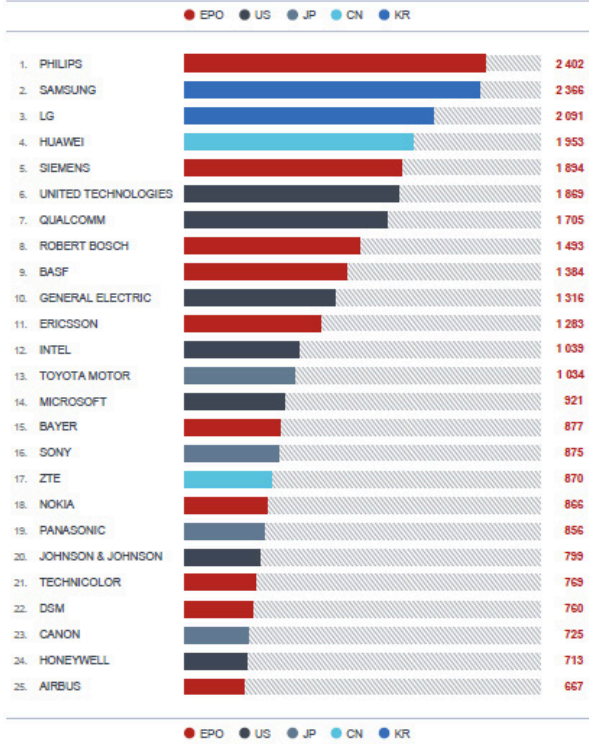


Country	2015	2014	Change
US	42 692	36 668	16,4% 
DE	24 820	25 633	-3,2% 
JP	21 426	22 118	-3,1% 
Other EPO states	21 271	20 790	2,3% 
FR	10 781	10 614	1,6% 
Others	7 675	7 486	2,5% 
NL	7 100	6 874	3,3% 
CH	7 088	6 910	2,6% 
KR	6 411	6 166	4,0% 
CN	5 721	4 680	22,2% 
GB	5 037	4 764	5,7% 

Şekil 2¹

2015 yılı patent başvurularının ülkelere göre dağılımı

PATENT

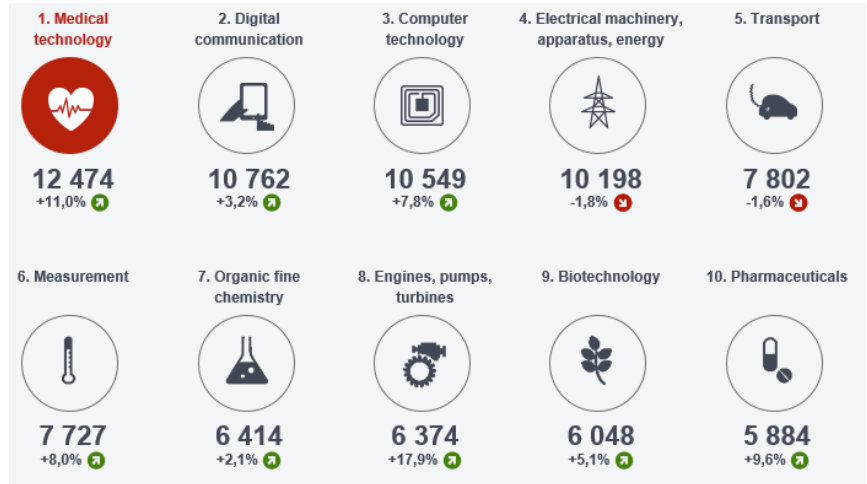


2015 yılında gerçekleştirilen patent başvurularının firmalara göre dağılımı Şekil 3'te gösterilmektedir. 2015 yılında en fazla patent başvurusu gerçekleştiren firma Philips olurken; onu sırasıyla Samsung, LG, Huawei ve Siemens izlemektedir. Listenin ilk 10 sırasında 4 Avrupa, 3 ABD, 2 Güney Kore ve 1 Çin firması yer almaktadır.

Şekil 3²
2015 yılı patent başvurularının firmalara göre dağılımı

2015 yılında gerçekleştirilen patent başvurularının sektörlere göre dağılımı Şekil 4'te gösterilmektedir. 2015 yılında medikal teknolojiler en fazla patent başvurusu yapılan ve en yüksek patent başvurusu artışının gerçekleştiği sektör olmuştur.

Şekil 4¹
2015 yılı patent başvurularının sektörlere göre dağılımı



²[http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/4C30F69F33211B6EC1257F6A0049308F/\\$File/applicants_en.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/4C30F69F33211B6EC1257F6A0049308F/$File/applicants_en.pdf)

¹[http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/4C30F69F33211B6EC1257F6A0049308F/\\$File/european_patent_applications_en.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/4C30F69F33211B6EC1257F6A0049308F/$File/european_patent_applications_en.pdf)

PATENT

Av. Nevin Öner

ORANGE-BOOK-STANDART KARARI VE STANDART PATENLER İLE REKABET HUKUKU İLİŞKİSİ

Standart patentler, IPcom vs. Nokia, Motorola Mobility vs. Microsoft, Samsung vs. Apple ve daha birçok dava ile Avrupa Komisyonu'nun soruşturmalarının da konusunu oluşturmakta ve standart ile patent hakkı arasındaki karşıtlık¹, devlerin savaşında önemli yer tutmakta. Avrupa Komisyonu'nun Rekabet Politikaları'ndan sorumlu başkanı Joaquin Almunia'nın deyimi ile "Fikri haklar, tek bir market için mihenk taşı olsalar da bir marketin standartlarını belirleyen ve hem işletmelere hem de tüketicilere büyük faydaları olan patentler söz konusu olduğunda bu hak kötüye kullanılmamalı."² Konu, tam da burada düğümleniyor zira bu hakkın kötüye kullanılmamasının sınırlarının neye göre belirleneceği birçok tartışmayı beraberinde getiriyor ve FRAND, SSO (Standart-Setting Organization), NPE (Non-Practicing Entity) kavramlarını ve rekabet hukukunun bu alana uygulanabilirliğini de sürekli gündemde tutuyor.

Bu önemli konudaki uyumsuzluklar, patent sahiplerinin mülkiyet hakkı ve sözleşme serbestisi ile rekabetin korunması ve bu bağlamda hâkim durumun kötüye kullanılmaması arasındaki denge gözetilerek çözümlenmeye çalışılmakta. Örneğin, Avrupa Komisyonu tarafından Samsung aleyhine yürütülen soruşturmaya ilişkin olarak yapılan 21 Aralık 2012 tarihli açıklamada, Samsung'un standart patentleri dayanak kılarak üye devletlerde Apple'ın satışlarını mene ilişkin tedbir kararı almaya çalıştığını ve hâkim durumu kötüye kullanarak rekabeti engellediği belirtildi. İlgili açıklamada, patentlerin ihlal edilmesi halinde, patent sahibinin, bunun tazmini için ürünlerin piyasaya sunulmasını da içerecek şekilde tedbir kararları alabileceğini ancak standartı uygulayan tarafın, FRAND koşullarına uygun olarak lisans almak istediği halde, Standart Patentler dayanak kılınarak tedbir kararı almak için yapılan başvuruların, suiistimal ("abusive") olarak değerlendirilebileceğine dikkat çekildi.³

O nedenle, bu sayımızda tartışmalı ve güncel olan, IPcom vs. Nokia, Motorola Mobility vs. Microsoft, Samsung vs. Apple davaları da dâhil olmak üzere bu alanda sürekli atıfta bulunulan Orange-Book-Standart kararına (No. KZR39/06) ve Orange-Book-Standart kararı ile cevapsız kalan sorulara ilişkin bilgi vermek istedik.

¹<http://aippi.org/wp-content/uploads/committees/222/Report222AIPPI+report+on+the+availability+of+injunctive+relief+for+FRAND-committed+standard+essential+patentsEnglish.pdf> p. 3 (Çevrimiçi) 6 Mart 2016

² http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1448_en.htm (Çevrimiçi) 8 Mart 2016.

PATENT

Orange-Book-Standart Kararı Hakkında

2005 yılında Alman Federal Mahkemesi tarafından patent hakkının ihlali davalarında standartı uygulayan tarafın, tazminat taleplerine ilişkin olarak, rekabetin korunması gerekliliğini savunma olarak ileri sürebileceği kabul edildi. 4 Ancak, 6 Mayıs 2009 tarihine değin, bu savunmanın ihtiyati tedbir talepleri bakımından da ileri sürülüp sürülemeyeceği belirsizliğini korumaktaydı. 6 Mayıs 2009 tarihinde Alman Federal Mahkemesi tarafından verilen ve patent hukuku ile standartların birbirine etkisine, genel anlamda ise fikri mülkiyet hukuku ile rekabet hukukunun etkileşimine ilişkin olan Orange-Book-Standard kararında, ihtiyati tedbir talepleri bakımından da patent hakkının ihlali ile suçlanan ve patent sahibinden lisans alamayan davalı tarafın, belirli şartlar altında kendisini, FRAND-Yükümlülüklerini ve hâkim durumun kötüye kullanılmasını dayanak kılarak savunabileceğini hükmedilmiştir.

Philips ve Sony tarafından geliştirilen CD teknolojisinde, teknik değişiklikler farklı renkte olan farklı kâğıtlar ile tasarlandı. CD-R teknolojisi için ise turuncu renk seçilmişti bu nedenle eğer birlikte çalışabilir ve satılabilir olan CD-R üretmek istiyorsanız, standart ile düzenlenen teknolojiyi kullanmak ve Philips'ten lisans almak durumundasınız.

Philips tarafından aleyhine dava ikame edilen Firmalardan Alman Firması SK Kassetten GmbH & Co. KG'nin herhangi bir lisansı bulunmuyordu ve Philips'ten kendisine lisans vermesini talep dahi etmemişti. SK Kassetten Firması, yaptığı savunmada, Philips'in patent hakkını ihlal etmediğini savunmuş ve aksi durumda dahi Philips'in zorunlu lisans vermek durumunda olduğunu zira Philips'in davranışının, Avrupa Sözleşmesi madde 82 uyarınca, hâkim durumun kötüye kullanılması olduğunu iddia etti. Ma hkeme tarafından yapılan incelemede, patentin ihlal edildiği kabul edilmesine rağmen, TRIPS'in zorunlu lisansa ilişkin hükümlerinin, hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin savunmayı yasakladığına ilişkin Philips'in itirazı reddedilmiştir. Bu nedenle, Mahkeme, Davalı'nın iyi niyetle hareket eden lisans almak isteyen olması halinde ("if he is a 'willing licensee' acting in good faith"), hâkim durumun kötüye kullanılması ve dürüstlük kuralına aykırılığa ilişkin muhtemel savunmanın dinlenebileceğini belirtti. Bununla birlikte, Mahkeme, Davalı'nın zorunlu lisanstan faydalanabilmesi için, temelde iki kriter belirlemiş olup bunlar aşağıda izah edilmiştir:

³ Komisyon soruşturmasının detayları ve verilen karar, bu yazı konusunun kapsamı dışında kaldığından, ilgilenenler, detaylara ve Samsung'un, soruşturmayı sonlandırmak adına kabul ettiği yükümlülükler http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39939 adresinden ulaşabilirler.

⁴ IIC 2005, 741 – Standard Tight Head Drum

PATENT

1. TEKLİFTE BULUNMASI HAKKINDA;

Davalı'nın, belirli bir patent bedeli ("royalty fee") veya Davacı tarafından belirlenecek patent bedeli karşılığında, Davacı ile koşulsuz olarak lisans sözleşmesi yapmayı teklif etmesi ve bununla bağlı olması ("icapta bulunması") öyle ki patent sahibinin hâkim durumun kötüye kullanılması dışında bu teklifi reddedememesi;

Mahkeme'nin bu koşul bakımından patent bedelinin detaylandırılmasını aramadığını ancak teklifin, bir lisans sözleşmesinin içereceği tüm unsurları içermesi ve standart kullanan tarafın önceki kullanım mevcut ise geçmişte yapılan kullanımı kabul ve geçmişteki kullanıma ilişkin bir bedel içermesini aradığını belirtelim. Eğer belirlenen bedel, FRAND koşullarına göre belirlendi ise patent sahibinin lisans vermeyi reddetmesi, hâkim durumun kötüye kullanılması olarak nitelendirilebilecektir. Ancak, bedel, teamüle göre belirlendi ise patent sahibinin, karşı bir teklifte bulunması hali dışında –icapta bulunması-, lisans vermeyi reddetmesi rekabet hukukuna ilişkin yükümlülüklerin ihlali anlamına gelecektir.

Standartı uygulayan Davalı tarafın teklifinin koşulsuz olmasından kastedilenin ne olması gerektiğine ilişkin Federal Mahkeme yorumda bulunmazken, ilk derece mahkemesi, "standart patentin tesciline yapılan itiraz veya hükümsüzlük davası neticesinde, standart patentin geçerliliğinin kabul edilmiş olması" şartına bağlı olarak yapılan teklifi, koşulsuz bir teklif olarak kabul etmemiştir.

Bazı Mahkemeler, Orange Book kararını, patent sahibinin haklarının da dikkate alınması gerekliliğini içerdiği şeklinde okumakta ve kararda lisans alanın, lisansa konu patentin hükümsüzlüğünü talep etmesi halinde patent sahibinin lisans sözleşmesini sona erdirmeye hakkının varlığının kabul edildiğini ileri sürmektedir.⁵

2. GERÇEK BİR LİSANS ALAN GİBİ DAVRANILMASI HAKKINDA;

Davalı'nın gerçek bir lisans alan gibi davranması ve lisans bedelini ödemesi veya en azından emanet hesapta depo etmesi;

Lisans alma yönündeki icap koşulsuz ve makul olmalıdır. Davalı tarafından koşula bağlı olarak icapta bulunulduğu takdirde zorunlu lisans savunması kabul edilmeyecektir. Mahkeme, Davalı'nın "gerçek lisans alan" ("true licensee") gibi davranması gerektiğini belirterek, bunun unsurlarını özellikle

- » İlgili endüstrinin veya piyasanın teamüllerini nazara alarak makul lisans bedeli belirlemesi;
 - » Düzenli bilgilendirme/hesap vermesi; ("rendering accounts")
 - » Varsayımsal lisans bedelini ödemesi veya en azından emanet hesapta depo etmesi;
- olarak ifade etmiştir.

⁵<http://aippi.org/wp-content/uploads/committees/222/Report222AIPPI+report+on+the+availability+of+injunctive+relief+for+FRAND-committed+standard+essential+patentsEnglish.pdf> p. 12 (Çevrimiçi) 6 Mart 2016

PATENT

Lisans alan, hem patent sahibi tarafından teklif kabul edilmeden önceki kullanımı bakımından hem de devam eden kullanımları bakımından, lisans sözleşmesi şartlarına uygun davranmalıdır.

Orange Book kararında, Mahkeme, bu kriterlerin, hem SSO tarafından standart patent olarak belirlenen patentler hem de FRAND-Yükümlülüklerini gönüllü olarak kabul etmiş patent sahipleri bakımından uygulanacağını kabul etmiştir. Mahkeme, FRAND-Yükümlülüklerinin, Standartı kullanan tarafın lisans talebine dayanak teşkil edebileceğini kabul etse de ülkesellik prensibi gereği kendi iç hukukunu uygulayacağını belirtmiş ve Davalı tarafın, FRAND-Yükümlülüklerinin patent sahibi bakımından bağlayıcı bir icap –“teklif”- hükmünde olduğunu ve üçüncü kişilerin kabulü ile sözleşmenin kurulması gerektiği ile bu yükümlülüklerin tedbir talep etme hakkından feragat olarak kabul edilmesi gerektiği yönünde ki savunmalarını reddetmiştir.⁶

DİĞER MAHKEMELERİN STANDART PATENTE VE LİSANS VERİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞÜ HAKKINDA;

Hollanda Yüksek Mahkemesi ise 17 Mart 2010 tarihinde verdiği kararında, Davalı SK Kasetten GmbH'nin “rekabet hukuku savunması” ile zorunlu lisansa dayanamayacağını zira Davalı'nın Philips'ten lisans dahi istemediğini ve istisnai durumlar dışında, Davalı'nın ürünlerini piyasaya sunmadan evvel patent sahibi ile lisans alması gerektiğini, bunun haksız yere reddedilmesi halinde de hukuki haklarını kullanması gerektiğini belirtmiştir.⁷ Bu anlamda, Hollanda Mahkemelerinin patent sahibi lehine görüş geliştirirken Alman Mahkemeleri'nin standart patenti kullanan lehine görüş geliştirdiğini belirtmek yanlış olmayacaktır.

Bu veriler ışığında, Alman Mahkemeleri'nin standart patent uyumsuzluklarına ilişkin davalarda çıkış noktalarının rekabet hukuku olduğunu ve patent sahibi tarafından Komite önünde yüklenen yükümlülüklerin nazara alınmadığı söylenebilir. Düsseldorf Mahkemesi, Mart 2013 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından Samsung'a karşı yürütülen soruşturmada belirtilen kriterler ile Orange-Book Kararında yer verilen kriterlerin çelişip çelişmediğini ve bu bağlamda Orange-Book Kararı'nın TFEU madde 102 ile uyumlu olup olmadığı hususunda Avrupa Adalet Divanı'ndan görüş istemiştir.

Avrupa Adalet Divanı tarafından verilen Huawei vs. ZTE kararında, Avrupa Topluluğu Rekabet Hukuku'nun, standart patent sahiplerinin, lisans almak isteyenlere karşı tedbir kararı almasını engelleyebileceğini belirtmiştir.

⁶Bkz. Aynı yönde Hollanda Mahkemesi tarafından verilen karar: Samsung Electronics Co., Ltd. v. Apple Inc. et. al., Rechtbank 's-Gravenhage, 14 March 2012, Docket n°: 400367 / HA ZA 11-2212, 400376 / HA ZA 11-2213 and 400385 / HA ZA 11-2215

⁷Bkz. Mahkeme tarafından, istisnai durumun varlığını kabul edilerek, tedbir talebinin reddedildiği Sony Supply Chain Solutions (Europe) B.V. and LG Electronics, Inc, 389067 E. sayılı karar.

PATENT

Bu kararda, Avrupa Adalet Divanı, standart patent sahibinin, muhtemel ihlal edeni, patentini ihlal ettiği yönünde uyardığı ve “o”na yazılı olarak ve bedele ilişkin belirli/açık detaylar içerecek şekilde, FRAND koşullarına uygun olarak lisans vermeyi teklif ettiği durumlar saklı kalmak üzere, rakibini standart patenti ihlal eden ürün üretmekten veya satmaktan men edemeyeceğini açıkça ifade etmiştir. Standart patenti ihlal ettiği iddia edilen taraf, patent sahibinin FRAND koşulları çerçevesinde bildirilmiş teklifine makul bir süre içerisinde, yazılı bir karşı teklifte bulunarak teminat verir veya geçmişteki ve gelecekteki standart patent kullanımı için tahmini bedeli bankaya yatırır ise tedbir kararı verilemeyeceğini de belirtmiştir.

Bu kararın, uygulama alanının dar olduğu ve rakiplerini durdurmak için mahkemeye başvuran standart patent sahiplerini etkileyeceği açıktır. Bununla birlikte, Avrupa Adalet Divanı kararı, Avrupa Komisyonu’nun bu alanda verdiği ve Standart Patent Sahipleri’ne yüklediği lisans teklifinde bulunmak gibi görev yükleyen (“imposing affirmative duties”) kararları daha da ileriye taşımıştır.

STANDAR PATENTE İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARDA DÜŞÜNÜLMESİ GEREKEN SORULAR HAKKINDA;

Tarafımızca yapılan inceleme neticesinde tespit edilen ve standart patentlere ilişkin uyumsuzlıklarda cevaplanması gereken sorulardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

1. Savunmanın dayanağı, rekabetin korunması mı; FRAND-Yükümlülükleri mi; yoksa her ikisi de mi olmalı? Dayanakların farklı olmasının ve mahkemelerin ihtiyati tedbir kararı verme konusunda takdir yetkilerinin olup olmasının nasıl bir etkisi olacaktır?⁸
2. Savunmaların dayanaklarının farklı olmasının yansımaları nasıl olacaktır? Örneğin, savunmanın dayanağı rekabetin korunmasına ilişkin hâkim durumun kötüye kullanılması olduğu takdirde, Standart patent sahibi, hâkim durumda (“dominant”) mı kabul edilecek? Aksi takdirde, hâkim durumun kötüye kullanılması iddiasının dayanaksız kalacağı açıktır.
3. FRAND şartlarına uyma yükümlülüğünü kabul eden firmalar, ihtiyati tedbir talep etmekten vazgeçmiş mi sayılmalılar?⁹
4. Standart patentlerin varlığı, doğrudan davada istisnai/özel durumun (“extraordinary conditions”) var olduğu şeklinde mi yorumlanmalı?¹⁰

⁸Örneğin, Hakkaniyet kurallarına dayanan (“Equity Law”) Anglo-Sakson Hukuk Sistemi içerisinde yer alan ülkelerin aksine Kıta Avrupası Hukuk Sistemi içerisinde yer alan tabii Almanya’da ise Mahkeme’nin ihtiyati tedbir kararı verme konusunda takdir yetkisi bulunmamakla birlikte, hâkimin durumun kötüye kullanılması ve iyi niyet kurallarına aykırılık halleri gibi istisnai durumlarda Mahkemeler’e ihtiyati tedbire hükmetme yetkisi verilmiştir.

PATENT

5. İstisnai/özel durumun mevcut olduğu uyumsuzluklarda, firmanın, kabul etmiş ise, FRAND-Yükümlülükleri de değerlendirmede nazara alınacak mı ve eğer alınacak ise patent sahibinin yükümlülüklerine bunun etkisi nasıl olacak?¹¹ Örneğin, FRAND-Yükümlülükleri, rekabet hukukundan doğan yükümlülüklerin genişletilmesini ya da daraltılmasını sağlayabilir mi?¹²

6. Lisans görüşmelerinin devam edip etmediği hususunda belirleyici unsur ne olacaktır?¹³

7. Standartı uygulayan tarafın, standart patentin hükümsüzlüğü davası açmış olması, lisans almak istemediğine (“not a willing licensee”) karine teşkil eder mi?¹⁴

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen sorular ile de açık olduğu üzere Orange-Book kararının önemli bir karar olmakla birlikte birçok soruyu da cevapsız bıraktığını ve gelişen mahkeme kararları ile bu sorulara yanıt bulunmaya çalışıldığını da belirtmek isteriz.

⁹ Bkz. Apple, Inc. v. Motorola, Inc, No. 1:11-cv-08540

¹⁰ Bkz. Apple Inc. v. Motorola Mobility Inc., No. 11-cv-178-bbc

¹¹ Bkz. Microsoft Corp. v. Motorola, Inc., No. 2:10-cv-01823-JLR

¹² Bkz. 24 Nisan 2012 tarihli Düsseldorf Mahkemesi tarafından verilen 4b O 274/10 E. numaralı karar. Bu kararda, Mahkeme Standartları Belirleyen Komite önünde yüklenilen yükümlülüklerin, Orange-Book Standartlarını değiştirip değiştirmeyeceğinin, taraflar arasındaki davada araştırmak durumunda kalmıştır.

¹³ Bkz. Fransız Mahkemesi tarafından verilen 29 Ericsson v TCT Mobile kararı. Bu kararda, Mahkeme, tarafların lisans sözleşmesinin geçerli olacağı coğrafi bölge ve teknolojik kapsamı unsurları üzerinde mutabık kaldığı ancak lisans bedeli konusunda uyumsuzluk yaşadıkları durumda, görüşmelerin devam ettiğine hükmetmiştir.

¹⁴ Bkz. Vringo Infrastructure, Inc. v. ZTE Corp., et. al. Davası; Orange-Book Standart Davasında İlk Derece Mahkemesi kararı.

PATENT

Ecz. Sevgi Gökçek Aygören (*)

SINAI MÜLKİYET KANUN TASARISI'NDA ÖNE ÇIKAN HÜKÜMLER

Türkiye’de patent koruması 13 Mart 1879 tarihli İhtira Beratı Kanunu ile başlar. 27 Haziran 1995’te 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile de ilaç ve usul patentlerine koruma gelmiştir. Ondan sonraki süreçte mevcut KHK’nın uygulamada bir takım eksiklerinin bulunduğu ve bazı sakıncalar doğurduğunun açıkça görülmesi üzerine bir takım revizyonlar yapılması tasarlanmıştır.

Yapılan son değişiklikler sonrası taslak “Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı” adı ile görüşe sunulmuştur. Buna göre “Genel Tanımlar” ve “Başlangıç Hükümleri” başlıkları altındaki ortak kısımlar dışında; Marka, Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı, Tasarım, Patent ve Faydalı Model, Ortak, Diğer ve Son Hükümler’den oluşan beş kitaptan oluşmaktadır. Yeni tasarıda, yeni eklenen pek çok hükmün yanında var olan hükümler de detaylandırılarak genişletilmiştir. Yazımızın devamında dördüncü kitap olan Patent ve Faydalı Model hükümlerinde göze çarpan değişikliklere yer verilmiştir. Söz konusu değişikliklerin bazıları eklenen yeni hükümleri, bazıları var olan hükümlere yapılan ilaveleri veya değişiklikleri ve bazıları da tamamen kaldırılan hükümleri kapsamaktadır.

Ø Biyoteknolojik buluşlarla ilgili düzenleme eklenmesi (Md. 2 ve 145)

551 KHK’da biyoteknolojik buluşlarla ilgili ayrıntılı hükümler bulunmamaktadır. Kanun Taslağında yer alan biyoteknolojik buluşlarla ilgili hükümler, ülkemizin de taraf olduğu Avrupa Patent Sözleşmesi (EPC) ve biyoteknolojik buluşlara patent verilmesi ile ilgili 98/44 EC Direktifine uygun olarak hazırlanmış, ancak Avrupa Patent Sözleşmesinde ve 98/44 EC Direktifinde yer alan hükümlerin tümüne yer verilmemiş olup, sadece konu ile ilgili aşağıdaki hükümler Kanun Taslağına eklenmiştir:

- Biyoteknolojik buluşlarla ilgili nelere patent verilmeyeceği
- Genetik kaynaklar ile ilgili bazı düzenlemeler
- Buluş genetik bir kaynağa veya geleneksel bir bilgiye dayanıyorsa bu kaynağa veya bilginin kökenine ilişkin açıklama yapılmasına ilişkin düzenleme
- «Bitki çeşidi», «Biyolojik materyal», «Esas olarak biyolojik işlem», «Genetik kaynak», «Mikrobiyolojik işlem» terimleri Md.2’e eklenmiştir.

PATENT

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 2'deki ilgili tanımlar:

b) Bitki çeşidi: Bir veya birden fazla genotipin ortaya çıkardığı bazı özelliklerin kendisini göstermesiyle tanımlanan, aynı tür içindeki diğer genotiplerden en az bir tipik özelliğiyle ayrılan ve değişmeksizin çoğaltmaya uygunluğu bakımından bir birim olarak kabul edilen en küçük taksonomik kısım içerisinde yer alan bitki grubunu,

c) Biyolojik materyal: Genetik bilgi içeren ve kendi kendine üreyebilen ya da bir biyolojik sistemde üretilebilen herhangi bir maddeyi,

g) Esas olarak biyolojik işlem: Melezleme ya da seleksiyon gibi tamamen doğal bir olaydan oluşan bitki veya hayvan üretim usulünü,

j) Genetik kaynak: Mevcut veya potansiyel olarak değeri olan genetik materyali,

o) Mikrobiyolojik işlem: Mikrobiyolojik materyal içeren, mikrobiyolojik bir materyalle gerçekleştirilen veya sonucunda mikrobiyolojik materyal oluşan herhangi bir işlemi,

Yine bu çerçevede, 551 KHK'da Faydalı model ile korunabilir buluşlar ve istisnaları madde 155'te şu şekilde ifade edilirken;

Madde 155 - Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. maddesinde belirtilen konuların yanı sıra usuller ve bu usuller sonucunda elde edilen ürünler ile kimyasal maddeler hakkında faydalı model belgesi verilmez.

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 145'te Faydalı model ile korunabilir buluşlar ve istisnaları başlığı altında "biyoteknolojik buluşlar"a da yer verilmiştir:

MADDE 145- (1) Bu Kanunun 85. maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeni olan, teknik bir etki doğuran ve 85. maddenin altıncı fıkrası kapsamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model verilerek korunur.

(2) Bu Kanunun 84. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına ek olarak;

a) Kimyasal ve biyolojik maddelere veya kimyasal ve biyolojik usullere ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

b) Eczacılıkla ilgili maddelere veya eczacılıkla ilgili usullere ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

c) Biyoteknolojik buluşlar,

ç) Usuller veya bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar, faydalı model ile korunmaz.

PATENT

Üniversite mensuplarının buluşlarının hak sahipliğinin yükseköğretim kurumlarına verilmesini ele alan Md. 124'e göre;

Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, stajyerler ve öğrenciler gerçekleştirdikleri buluşlarını, geciktirmeksizin yönetmeliğe uygun olarak yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Buna göre:

- Yükseköğretim kurumu, yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak buluşa ilişkin hak sahipliği talebini buluş sahibine bildirmekle yükümlüdür.
- Buluş sahibine bildirim tarihi itibarıyla buluş üzerindeki haklar, yükseköğretim kurumuna ait olur.
- Yükseköğretim kurumu tarafından süresi içinde hak sahipliği talebinde bulunulmaması halinde buluş serbest buluş niteliği kazanır.

551 KHK'da Üniversite Mensuplarının Buluşları Madde 41'de şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 41 - 39. ve 40. madde hükümlerinden farklı olarak, Üniversitelere bağlı fakülte ve yüksekokullarda bilimsel çalışma yapmakta olan öğretim elemanlarının yaptığı buluşlar, serbest buluş sayılır.

Bu buluşlar hakkında 31., 32. ve 34. madde hükümleri uygulanmaz. Öğretim elemanı sıfatı, Yüksek Öğretim Kanunu hükümlerine göre belirlenir.

Öğretim kurumu buluşla sonuçlanan araştırmalar için özel olarak belli araç ve gereçleri sağlamak suretiyle harcamalarda bulunmuşsa, öğretim elemanları öğretim kurumuna buluşun değerlendirildiğini yazı ile bildirmek ve talep halinde buluşun ne şekilde değerlendirildiği ve elde edilen kazanç miktarı hakkında bilgi vermekle yükümlüdür. Öğretim kurumu, kendisine yapılan yazılı bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde elde edilen kazançtan uygun bir miktarın verilmesini talep edebilir. Ancak, talep edilecek miktar kurum tarafından yapılan harcamaları aşamaz.

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 124'te Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar başlığı altında genişletilmiş hüküm şu şekildedir:

MADDE 124- (1) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 3. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan yükseköğretim kurumları ile Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar için, özel kanun hükümleri ve bu madde kapsamındaki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, çalışanların buluşlarına ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda bir buluş gerçekleştiğinde buluşu yapan, buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Patent başvurusu yapılmışsa, yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak yükseköğretim kurumuna başvuru yapıldığına dair bildirim yapılır.

PATENT

(3) Yükseköğretim kurumu, buluş üzerinde hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak, patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır. İkinci fıkra kapsamında yurt dışında yapılan patent başvurusuna ilişkin olarak yükseköğretim kurumunun hak sahipliği talep etmesi durumunda buluşu yapan, başvuruyu veya patenti yükseköğretim kurumuna devretmekle yükümlüdür.

(4) Yükseköğretim kurumunun hak sahipliği talebine karşı buluşu yapan, buluşunun serbest buluş olduğunu ileri sürerek yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak itiraz edebilir. Yapılan itiraz, yükseköğretim kurumu tarafından yönetmelikte belirtilen süre içinde yazılı gerekçeler de belirtilerek karara bağlanır. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(5) Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar hakkında 118., 119., 121. maddeler ve 122. maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanmaz.

(6) Yükseköğretim kurumu, başvurudan veya patent hakkından vazgeçmek isterse veya buluş, patent başvurusu yapıldıktan sonra serbest buluş niteliği kazanırsa, yükseköğretim kurumu öncelikle buluşu yapana başvuru veya patent hakkını yönetmelikte belirtilen süre ve şartlara uygun olarak devralmasını teklif eder. Buluşu yapanın teklifi kabul etmesi durumunda haklar devredilir. Bu durumda yükseköğretim kurumu, buluşu yapana patent alınması ve korunması için gerekli olan belgeleri verir. Yükseköğretim kurumu, başvuru veya patent hakkını buluşu yapana devretmesi durumunda inhisari nitelikte olmayan kullanma hakkını uygun bir bedel karşılığında saklı tutabilir. Buluşu yapanın teklifi kabul etmemesi durumunda patent başvurusu veya patent üzerindeki tasarruf yetkisi yükseköğretim kurumuna ait olur.

(7) Yükseköğretim kurumu, kusuru nedeniyle başvuru işlemlerinin veya patent hakkının sona ermesine sebep olursa buluşu yapanın uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

(8) Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve buluşu yapan arasındaki paylaşımı, buluşu yapana gelirin en az üçte biri verilecek şekilde yönetmeliğe uygun olarak belirlenir.

(9) 2547 sayılı Kanunun 3. maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin diğer kamu kurumları veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, sözleşme hükümleri esas alınır.

♦ Kamu destekli projelerde otaya çıkan buluşlar [Md. 125] ile ilgili düzenleme eklenmesi

551 KHK'da kamu destekli projeler ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır. Ülkemizde artan kamu destekleriyle beraber bu koşulda gerçekleşecek patent başvuruları için böyle bir maddeye ihtiyaç doğmuştur. Yeni eklenen maddeye göre; proje desteğinden faydalanan kişi, destek aldığı kurumu belirtmelidir. İsteğe bağlı olarak, hak sahibi talebinde bulunmalıdır. Eğer kişi hak sahibi olursa, kamu kurum veya kuruluşu, buluşun kendi adına veya kendisi için kullanımına ilişkin inhisari olmayan, devredilemeyen, geri alınamaz nitelikte bedelsiz bir lisans hakkına sahip olacaktır. Buluşun kullanımından elde edilen gelirin paylaşımı sözleşme ile belirlenecektir ve 3. kişilere lisans verilmesi olasıdır.

PATENT

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 125'te Kamu destekli projelerde otaya çıkan buluşlar başlığı altındaki hüküm şu şekildedir:

MADDE 125- (1) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların, destek sağlayan kamu kurumuna yönetmeliğe uygun olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihinin kamu kurumuna yazılı olarak bildirir. Proje desteğinden faydalanan kişi bu süre içinde hak sahipliği talep etmezse veya hak sahipliğine ilişkin tercihinin yazılı olarak yapmazsa destek sağlayan kamu kurumu veya kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir. Proje desteğinden faydalanan kişi, hak sahipliğine ilişkin süreç tamamlanana kadar, buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte açıklamalarda bulunamaz.

(2) Proje desteğinden faydalanan kişi, buluşa ilişkin olarak hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, buluş için patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Başvuruda destek sağlayan kamu kurum veya kuruluşu belirtilir.

(3) Proje desteğinden faydalanan kişinin buluş üzerinde hak sahipliği talep etmesi halinde kamu kurum veya kuruluşu, buluşun kendi adına veya kendisi için kullanımına ilişkin inhisari olmayan, devredilemeyen, geri alınamaz nitelikte belsiz bir lisans hakkına sahip olacaktır.

(4) Kamu kurum veya kuruluşunun, proje desteğinden faydalanan kişiden patent konusu buluşun kullanımına veya kullanım için giriştiği çabalarına ilişkin düzenli aralıklarla bilgi isteme hakkı vardır. Kamu kurum veya kuruluşu tarafından istenen ticari ve finansal mahiyetteki bu bilgiler gizli tutulur. Buluşun kullanımından elde edilen gelirin paylaşımı sözleşme ile belirlenir.

(5) Aşağıda sayılan durumlarda kamu kurum veya kuruluşu patent konusu buluşu kendisi kullanabilir veya kullanılması için makul şartlarda üçüncü kişilere lisans verilmesini isteyebilir;

- a) Proje desteğinden faydalanan kişinin 133. madde hükmüne göre patent konusu buluşu kullanmaması veya kullanım için girişimde bulunmaması,
- b) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu sağlığı veya milli güvenlik nedenleriyle ortaya çıkan ihtiyacı karşılayamaması,
- c) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu kurum veya kuruluşunun ihtiyacını karşılayamaması.

Bu fıkra kapsamındaki lisans uygulaması zorunlu lisansa ilişkin hükümlerin uygulanmasını etkilemez.

PATENT

TÜSİAD'ın 1 Mart 2016 tarihli Fikri Haklar Komisyonu toplantısında da ele alınan Md. 125 ile ilgili görüşü;

“Madde 125, bu haliyle özel sektörün kamu teşviklerini kullanmaktan uzaklaşmasına sebep olabilir. Çünkü özel sektörün fikri haklar edinimi ve sonrasında kullanımına ilişkin sınırlar ya da tercih edilmeyecek kullanım biçimleri (belli şartlarda Md. 127(5) gibi) gelebilecektir. Dolayısıyla, maddenin hangi hallerde uygulanabileceğine dair bir açıklık getirilmesi ve bunun kamu-kamu ortak projeleri ile sınırlı olması önerilmektedir. Kamu özel sektör projelerinde fikri haklar bakımından hâlihazırda ilgili kamu kurumu ya da ilgili proje özelinde yapılan sözleşmeler ile fikri haklar düzenlenmektedir. Madde girişinde kullanılan kamu destekli proje tanımı, amacı aşan bir anlam taşımaktadır. Maddenin mevcut hali dikkate alındığında, 5746 sayılı yasa kapsamında Ar-Ge Merkezi desteği alan firmaların tüm buluşları için kamuya bildirimde bulunması ve gelir paylaşımı dahi gündeme getirilebilir. Bahsi geçen durumda teşvik alan firmalar, Ar-Ge merkezi desteği karşılığında kamuya lisans ücreti öder duruma düşecektir. Bu da madde gerekçesindeki amaca ulaşılmasını engelleyecektir” şeklindedir. Bu görüşe göre maddenin tasarıdan tamamen çıkartılması veya TÜSİAD tarafından önerilen değişikliklerin yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

❖Buluş bütünlüğü ve bölünmüş başvuru [Md. 94] ile ilgili yeni düzenlemeler

551 KHK Madde 45'te de belirtilen “İlk başvuru konusunun kapsamı içinde kalmak” ifadesi Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 94'te genişletilerek “başvuru konusunun kapsamını aşmayacak şekilde” bölünmüş başvuru yapılabileceği ve buna uygun olmadığı takdirde işleme alınmayacağı ifadesi eklenmiştir.

Bölünmüş başvurunun hem başvuru sahibinin talebi hem de Enstitünün bildirimi üzerine yapılabileceği belirtilmiştir.

551 KHK'da Buluşun Bütünlüğü Madde 45'te şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 45 - Patent başvurusu, sadece bir tek buluşu veya genel nitelikte bir ana buluş fikri etrafında gerçekleştirilmiş olan ve birbirlerine bu ana buluş fikri ile bağlı birden çok buluşu içerir.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uygun olmayan başvurular, Yönetmelikte belirtilen hükümlere uygun olarak başvurularda ayrılır.

İlk başvuru konusunun kapsamı içinde kalmak kaydı ile, ayrılan her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse, ilk başvurunun rüçhan hak veya hakları ayrılan her başvuruya da tanınır.

PATENT

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 94'te Buluş bütünlüğü ve bölünmüş başvuru başlığı altındaki genişletilmiş hüküm şu şekildedir:

MADDE 94- (1) Patent veya faydalı model başvurusu, tek bir buluşu veya tek bir genel buluş fikrini oluşturacak şekilde bir araya gelmiş buluşlar grubunu içerir. Bu hükme uygun olmayan başvurular, başvuru sahibinin talebi veya Enstitünün bildirimi üzerine bölünmüş başvurulara ayrılır.

(2) Buluş bütünlüğüne bakılmaksızın başvuru sahibinin talebi üzerine her başvuru için bölünmüş başvuru yapılabilir.

(3) Bölünmüş başvuru, işlemleri devam eden başvuru ile ilgili olarak bu başvuru konusunun kapsamını aşmayacak şekilde ve yönetmeliğe uygun olarak yapılır.

(4) İlk başvuru konusunun kapsamı içinde kalmak kaydıyla, bölünmüş her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse bu hak bölünmüş her başvuruya da tanınır.

(5) Üçüncü fıkraya ve yönetmeliğe uygun olarak yapılmayan bölünmüş başvurular işleme alınmaz.

◊ İncelemesiz patent sisteminin kaldırılması (KHK 551'deki Md. 60 ve 61)

Kısa sürede elde edilen ve düşük maliyetli bu sistem, uygulamada sakıncalar doğurmuştur. Zaten bu tarz bir korumanın faydalı model koruması ile sağlanıyor olması da bu revizyonun yapılması için dayanak oluşturmaktadır.

◊ Patent başvurularında tescil sonrası itiraz uygulamasının getirilmesi (Md. 102 ve 103)

551 KHK'da patent verilmesinden sonra itiraz süreci yoktu. Patent verilmesi işlemleri sürecinde 3. kişi görüşleri araştırma raporuna itiraz ile sınırlı olarak sunuluyordu. Avrupa Patent Sistemine (EPC) uyum amaçlanarak yapılan bu düzenlemeye getirilen ilavelere göre:

- Patent verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından sonraki 6 ay içerisinde bir itiraz hakkı getirilmiştir. (Post-Grant Opposition)
- Başvuru ile ilgili işlemler devam ederken 3. kişiler başvuru ile ilgili görüşlerini sunabileceklerdir. Bu düzenlemeye göre; şu itiraz gerekçelerinden en az biri ileri sürülerek itiraz edilebilir:
- Patent konusunun, 84. (patentlenebilir buluşlar ve istisnaları) ve 85. (yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik) maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşıması,
- Buluşun 95. madde hükmü uyarınca yeterince açıklanmaması,
- Patent konusunun, başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı veya patentin, 94. maddeye göre yapılan bölünmüş başvuruya veya 133. maddeye göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk halinin kapsamını aşması.

PATENT

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 102’de İtiraz ve itirazın incelenmesi başlığı altındaki hüküm şu şekildedir;

MADDE 102- (1) Üçüncü kişiler, patentin verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından itibaren altı ay içinde ücretini ödeyerek söz konusu patente;

a) Patent konusunun, 84. ve 85. maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşımadığı,

b) Buluşun, 95. maddenin birinci ila üçüncü fıkraları uyarınca yeterince açıklanmadığı,

c) Patent konusunun, başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı veya patentin, 94. maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 113. maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı, gerekçelerinden en az birini ileri sürerek, yönetmeliğe uygun olarak itiraz edebilir.

(2) İtiraza ilişkin ücretin birinci fıkrada belirtilen süre içinde ödenmemesi veya itirazın yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak yapılmaması halinde itiraz yapılmamış sayılır.

(3) İtiraz yapılmaması veya itirazın yapılmamış sayılması durumlarında, patentin verilmesi hakkındaki karar kesinleşir ve nihai karar Bültende yayımlanır.

(4) Enstitü, yapılan itirazı patent sahibine bildirir. Patent sahibi bu bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ve yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak görüşlerini sunabilir veya patentte değişiklikler yapabilir.

İtiraz, patent sahibinin görüşleri ve patentte değişiklik talepleri de dikkate alınarak, Kurul tarafından incelenir.

(5) Kurul, patentin veya değiştirilmiş halinin bu Kanuna uygun olduğu görüşündeyse patentin veya varsa değiştirilmiş halinin devamına, uygun olmadığı görüşündeyse patentin hükümsüzlüğüne karar verir. Patentin hükümsüzlüğü üzerine patent hakkında 142. madde hükümleri uygulanır.

(6) Kurul, patentin veya değiştirilmiş halinin bu Kanuna kısmen uygun olduğu görüşündeyse, patentin bu kısım itibarıyla devamına karar vererek patent sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde ve yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak değişiklik yapmasını ister. Söz konusu değişikliğin yapılmaması veya yapılan değişikliğin kabul edilmemesi halinde patent hükümsüz kılınır ve patent hakkında 142. madde hükümleri uygulanır.

(7) İtiraz sonucunda verilen nihai karar Bültende yayımlanır. Enstitü, beşinci ve altıncı fıkra uyarınca patentin değiştirilmiş haliyle devamına karar vermişse, patentin değiştirilmiş halini Bültende yayımlar.

PATENT

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 103’de Enstitü kararlarına itiraz ve Kurul incelemesi başlığı altındaki hüküm şu şekildedir:

MADDE 103- (1) 102. madde hükmü saklı kalmak üzere, Enstitünün almış olduğu kararlara, patent başvurusu sahibi, patent sahibi veya ilgili üçüncü kişiler kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde Kurula itiraz edebilir.

(2) Kurulun almış olduğu kararlar, Sicile kaydedilir.

♦ Patent başvurusunda veya patentte yapılacak değişiklikler [Md. 106] ile ilgili yeni düzenlemeler

551 KHK’ya göre yalnızca istemlerde yapılacak olan değişiklikler söz konusu idi ve yalnız patent verilmesi işlemleri safhasında yapılabilirdi. Yeni düzenlenen maddeye göre yapılacak bu değişiklikler sadece istemlerle sınırlı tutulmamıştır:

«..... Enstitü nezdinde yapılan işlemler süresince başvurunun ilk halinin kapsamını aşmamak şartıylapatente itiraz edilmişse, Enstitü tarafından itiraza ilişkin nihai karar verilinceye kadar, patentin sağladığı korumanın kapsamını aşmamak şartıyla, patent sahibi tarafından yönetmeliğe uygun olarak patent değiştirilebilir. »

551 KHK’da Patent İstemlerinde Değişiklik Madde 64’te şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 64 - İmla hataları yapılması, yanlış evrak verilmesi gibi belirgin hataların düzeltilmesi dışında, patent istem veya istemlerinin değiştirilebilmesi, ancak bu Kanun Hükmünde Kararnamenin açıkça izin verdiği hallerde ve yalnız patent verilmesi işlemleri safhasında yapılabilir.

Başvuru sahibinin, yukarıdaki fıkra hükmüne uygun olarak, patent istem veya istemlerinde bir değişiklik yapabilmesi için, başvuru üzerinde Patent Sicili’nde hakları kayıt edilmiş kişilerden izin alması zorunlu değildir.

Patent istem veya istemlerinde yapılacak değişikliklerle başvurunun kapsamı genişletilemez.

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 106’de Enstitü kararlarına Patent başvurusunda veya patentte yapılacak değişiklikler başlığı altındaki hüküm şu şekildedir:

MADDE 106- (1) Bir patent başvurusu, Enstitü nezdinde yapılan işlemler süresince başvurunun ilk halinin kapsamını aşmamak şartıyla, başvuru sahibi tarafından yönetmeliğe uygun olarak değiştirilebilir.

(2) Bir patente itiraz edilmişse, Enstitü tarafından itiraza ilişkin nihai karar verilinceye kadar, patentin sağladığı korumanın kapsamını aşmamak şartıyla patent, patent sahibi tarafından yönetmeliğe uygun olarak değiştirilebilir.

PATENT

◊ Zorunlu Lisans (Md. 132)

Mevcut 551 KHK'ya göre zorunlu lisans maddesi şu şekilde idi:

« Zorunlu lisans, lisans verilmesi teklifinde bulunulmamış bir patent için ve aşağıda belirtilen şartlardan birinin mevcudiyeti halinde verilebilir:

- a - 96. madde hükümlerine göre patent konusu buluşun kullanılmaması;
- b - 79. maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması;
- c - 103. maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması. »

Yeni düzenlemeye göre, Doha Deklarasyonu aşağıdaki bend ile ilave edildi:

« ç) Başka ülkelerdeki kamu sağlığı sorunları nedeniyle eczacılık ürünlerinin, yönetmelikte belirtilen şartların sağlanması halinde ihracatının söz konusu olması. »

551 KHK'da Madde 99'da Zorunlu Lisansın Verilme Şartları şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 99 - Zorunlu lisans, lisans verilmesi teklifinde bulunulmamış bir patent için ve aşağıda belirtilen şartlardan birinin mevcudiyeti halinde verilebilir:

- a - 96. madde hükümlerine göre patent konusu buluşun kullanılmaması,
- b - 79. maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması,
- c - 103üncü maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması,

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 132'de Zorunlu lisans başlığı altındaki genişletilmiş hüküm şu şekildedir:

MADDE 132- (1) Zorunlu lisans aşağıda belirtilen şartlardan en az birinin mevcudiyeti halinde verilebilir:

- a) 133. madde hükmüne göre patent konusu buluşun kullanılmaması,
- b) 134. maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması,
- c) 135. maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması,

PATENT

ç) 22/5/2013 tarihli ve 6471 sayılı Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşmasını Değiştiren Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanunun eki olan protokolde belirtilen şartların sağlanması halinde başka ülkelerdeki kamu sağlığı sorunları nedeniyle eczacılık ürünlerinin ihracatının söz konusu olması,

d) Bir ıslahçının, önceki bir patente tecavüz etmeden yeni bir bitki çeşidi geliştirememesi,

e) Bir patent sahibinin, patenti kullanırken haksız rekabete ilişkin genel hükümlere aykırı veya rekabeti bozucu faaliyette bulunması.

(2) Birinci fıkranın (a), (b), (ç) ve (e) bentlerine konu zorunlu lisans mahkemedan talep edilir. Birinci fıkranın (ç) bendi uyarınca yapılan zorunlu lisans taleplerinde aciliyet durumları hariç olmak üzere, zorunlu lisans talep edenin, patent sahibinden sözleşmeye dayalı lisans istemesine rağmen alamadığına dair bir kanıt talebe eklenir. Mahkeme, zorunlu lisans talebinin bir sureti ile ekli belgelerin birer suretini patent sahibine gecikmeksizin gönderir. Patent sahibine, bunlara karşı delilleriyle birlikte görüşlerini sunması için bildirim tarihinden itibaren bir aydan fazla olmamak üzere süre verilir.

(3) Mahkeme, varsa patent sahibinin görüşlerini zorunlu lisans talep edene tebliğ eder ve gecikmeksizin talebin reddine veya zorunlu lisansın verilmesine karar verir.

(4) Zorunlu lisansın verildiği kararda; lisansın kapsamı, bedeli, süresi, lisans alan tarafından gösterilen teminat, kullanıma başlama zamanı ile patentin ciddi ve etkin kullanımını sağlayan önlemler belirtilir.

(5) Mahkeme kararına karşı karar düzeltme yoluna başvurulduğunda, patent sahibi tarafından uygulamanın durdurulması için sunulan deliller mahkemeye yeterli görülürse, buluşun kullanımı, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenir. Düzeltme talebi kesinleşmiş kararın uygulanmasını geciktirmez.

(6) Patent sahibinin, önceki bir bitki çeşidine ait ıslahçı hakkına tecavüz etmeden patent hakkını kullanamaması durumu zorunlu lisansa konu olabilir. Bu durumda, 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(7) Birinci fıkranın (d) bendine göre lisans verilmesi durumunda patent sahibi, korunan bitki çeşidinin kullanımı için kendisine; ikinci fıkraya göre lisans verilmesi durumunda da yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibi, korunan buluşun kullanımı için kendisine makul şartlarda karşılıklı lisans verilmesini talep edebilir.

(8) Birinci fıkranın (d) bendin ile yedinci fıkrada belirtilen lisanslar için başvuru sahibi;

a) Patent sahibine veya yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibine sözleşmeye dayalı bir lisans elde etmek için başvurduğunu ancak sonuç alamadığını,

PATENT

b) Korunan bitki çeşidiyle veya patentle korunan buluşla kıyaslandığında, sonraki buluşun veya bitki çeşidinin, büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini, ispat ederek zorunlu lisans verilmesini mahkemeden talep edebilir.

(9) Birinci fıkranın (ç) bendi hükmü saklı kalmak kaydıyla zorunlu lisans, esas olarak yurt içi pazara arz için verilir.

Hükümsüzlük Halleri (Md. 141)

Mevcut 551 KHK'ya göre hükümsüzlük maddesi şu şekilde idi:

«Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkinse, sadece o bölüm ile ilgili istem veya istemler iptal edilerek kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez. Kısmi hükümsüzlük sonucu iptal edilmeyen istem veya istemler, 5. ila 7. madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşıyorsa patent bu kısım için geçerli kalır. »

Yeni düzenlemede, bağımsız isteme bağlı bağımlı istemlerin değerlendirileceği daha açık bir şekilde belirtilmiştir, buna göre:

«Bağımsız istemin hükümsüz kılınması halinde, bağımsız isteme bağımlı olan her bir bağımlı istem ayrı ayrı 84. ve 85. madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşımıyorsa, söz konusu bağımsız isteme bağımlı olan istemler de mahkeme tarafından hükümsüz kılınır. »

551 KHK'da Madde 129'da Hükümsüzlük Halleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 129 - Aşağıdaki hallerde patentin hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a - Patent konusunun, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 5. ilâ 10. maddelerinde belirtilen, patent verilebilirlik şartlarına sahip olmadığı ispat edilmişse;

b - Buluşun, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda bir uzmanın onu uygulamaya koyabilmesini mümkün kılacak yeterlikte, açık ve tam olarak tanımlanmadığı ispat edilmişse;

c - Patent konusunun, yapılmış olan başvurunun kapsamı dışına çıktığı veya patentin 45. madde anlamında ayrılmış olan bir başvuruya veya 12. maddeye göre yapılan bir başvuruya dayandığı ve onların kapsamalarını aştığı ispat edilmişse;

PATENT

d - Patent sahibinin, 11 maddeye göre patent isteme hakkına sahip bulunmadığı ispat edilmişse.

Patent sahibinin, 11. maddeye göre patent isteme hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak, buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir. Bu durumda, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 12. maddesi hükmü uygulanır.

Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen istem veya istemlerin iptali suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez.

Kısmi hükümsüzlük sonucu, patent ile korunan buluşun iptal edilmeyen istem veya istemleri, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 5. ila 7. madde hükümlerine uygun olması halinde, patent, bu kısım için geçerli kalır.

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 141’de Hükümsüzlük halleri başlığı altındaki genişletilmiş hüküm şu şekildedir:

MADDE 141- (1) Enstitünün nihai kararından sonra;

- a) Patent konusu, 84. ve 85. maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşımıyorsa,
- b) Buluş, 95. maddenin birinci ila üçüncü fıkraları uyarınca, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde yeterince açık ve tam olarak açıklanmamışsa,
- c) Patent konusu, başvurunun ilk halinin kapsamını aşıyorsa veya patentin, 94. maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 113. maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk halinin kapsamını aşıyorsa,
- ç) Patent sahibinin, 112. maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa, patentin hükümsüz kılınmasına ilgili mahkeme tarafından karar verilir.

(2) Ancak mahkeme, 102. maddenin üçüncü veya yedinci fıkraları uyarınca yapılan yayımdan önce (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca yapılan hükümsüzlük talebine ilişkin olarak karar veremez.

(3) Patent sahibinin 112. maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir.

PATENT

(4) Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkinse, sadece o bölüm ile ilgili istem veya istemler iptal edilerek kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez. Kısmi hükümsüzlük sonucu iptal edilmeyen istem veya istemler, 84. ve 85. madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşıyorsa patent bu kısım için geçerli kalır. Bağımsız istemin hükümsüz kılınması halinde, bağımsız isteme bağımlı olan her bir bağımlı istem ayrı ayrı 84. ve 85. madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşımıyorsa, söz konusu bağımsız isteme bağımlı olan istemler de mahkeme tarafından hükümsüz kılınır.

(5) Patentin hükümsüzlüğü davası, patentin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde, Sicile patent sahibi olarak kayıtlı kişiye açılabilir. Patent üzerinde Sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebligat yapılır.

(6) Patentin hükümsüzlüğü, zarar gören gerçek veya tüzel kişiler, Cumhuriyet Savcıları veya ilgili resmi makamlar tarafından istenebilir.

(7) Patentin hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak, hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

◊ Faydalı model tescil sisteminde araştırma raporu düzenlenmesi uygulamasının getirilmesi ve faydalı model için teknik bir etki şartının eklenmesi (Md. 145 ve 147)

551 KHK’da Madde 154’te Faydalı Model Belgesi Verilerek Korunan Buluşlar şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 154 - Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 156. maddesi hükmüne göre yeni olan ve 10. madde anlamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model belgesi verilerek korunur.

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 145’te Faydalı model ile korunabilir buluşlar ve istisnaları başlığı altında “teknik bir etki” eklendiği dikkat çekmektedir:

MADDE 145- (1) Bu Kanunun 85. maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeni olan, teknik bir etki doğuran ve 85. maddenin altıncı fıkrası kapsamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model verilerek korunur.

(2) Bu Kanunun 84. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına ek olarak;

a) Kimyasal ve biyolojik maddelere veya kimyasal ve biyolojik usullere ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

PATENT

b) Eczacılıkla ilgili maddelere veya eczacılıkla ilgili usullere ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

c) Biyoteknolojik buluşlar,

ç) Usuller veya bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

faydalı model ile korunmaz.

551 KHK’da Madde 160’da Faydalı Model Başvurusunun Şekli Şartlara Uygunluk Açısından İncelenmesi ve Yayınlanması şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 160 - Faydalı model belgesi başvurusu, başvuru tarihinin kesinleşmesinden sonra, 42. ila 52. maddelerde belirtilen ve Yönetmelikte öngörülen şekli şartlara uygunluk açısından Enstitü tarafından incelenir.

Başvuru, şekli şartlara uygunluk açısından, Enstitü tarafından incelendikten sonra, şekli şartlarda eksiklik ve başvuru konusunun, 154. ve 155. madde hükümlerine göre, faydalı model belgesi verilecek nitelikte olmadığı tespit edilirse, işlem durdurulur. Enstitü, bu kararında, kararın gerekçesinin dayanaklarını da bildirir ve eksiklikleri gidermesi, istem veya istemlerde değişiklik yapması veya itiraz edebilmesi için, başvuru sahibine, kararın tebliği tarihinden itibaren üç ay süre verir.

Enstitü, başvuru sahibinin görüşlerini ve eğer var ise başvurudaki değişiklikleri inceledikten sonra, kesin kararını verir. Enstitü’nün kesin kararı, istem veya istemlerin tamamı veya bir kısmı için faydalı model belgesi verilmesi şeklinde olabilir.

Şekli şartlara uygunluk açısından yapılan inceleme sonucunda, korumaya engel olacak bir eksikliğin bulunmadığına veya mevcut eksikliğin giderildiğine karar verildiği takdirde, Enstitü, işlemin devamı konusundaki kararını başvuru sahibine bildirir ve başvurunun toplumun incelemesine açılması için, başvuru konusu buluşa ait tarifname, istem veya istemler ve varsa resim veya resimler, Yönetmelik hükümlerine göre yayınlanır. Yayınlanan başvurular, Yönetmelikte şekil ve şartları tespit edilen hususları kapsayacak şekilde, ilgili bültende ilan edilir.

Patentler için Enstitü tarafından düzenlenmesi öngörülen, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu faydalı model belgeleri için düzenlenmez. Ancak, faydalı model belgesi başvurusu sahibi veya faydalı model belgesi sahibi tarafından, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenlenmesi, Enstitü’den özel olarak talep edilmesi halinde tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu, faydalı model belgesi için de düzenlenir.

PATENT

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 147’de Şekli inceleme, araştırma talebi, itiraz ve faydalı model belgesinin verilmesi başlığı altındaki genişletilmiş hüküm şu şekildedir:

MADDE 147- (1) 93. maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen unsurlardan herhangi birinin eksik olması halinde başvuru işleme alınmaz.

(2) İşleme alınan başvuruda 93. maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurlardan en az birinin eksik olması veya 93. maddenin üçüncü fıkrası gereğince unsurların yabancı dilde verilmesi halinde, bildirimde gerek olmaksızın başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde eksiklikler giderilir veya Türkçe çeviriler verilir. Aksi takdirde, başvuru geri çekilmiş sayılır.

(3) Enstitü, 93. maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurları tam olan veya ikinci fıkraya uygun olarak unsurları tamamlanan başvuruyu, 93. maddenin altıncı fıkrası ile yönetmelikte belirtilen şekli şartlara uygunluk bakımından inceler.

(4) Başvurunun şekli şartlara uygun olmadığı anlaşırsa başvuru sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde eksikliği gidermesi istenir. Eksikliğin bu süre içinde giderilmemesi halinde başvuru reddedilir.

(5) Başvuru sahibi başvuruyu birlikte veya bildirimde gerek olmaksızın başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde ücretini ödeyerek ve yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak araştırma talebinde bulunur. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(6) Başvuru sahibinin, beşinci fıkra hükmüne veya 107. maddenin birinci fıkrası hükmüne uygun olarak araştırma talebinde bulunması durumunda, araştırma raporu yönetmeliğe uygun olarak düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(7) Başvuru konusunun 145. maddenin ikinci fıkrası kapsamına girdiği sonucuna varılırsa veya tarifnamenin ya da tüm istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini engelliyorsa araştırma raporu düzenlenmez ve başvuru sahibinden bu konudaki itirazlarını veya başvurudaki değişikliklerini bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde bildirmesi istenir. Bu süre içinde itirazda bulunulmaması veya itirazın ve varsa yapılan değişikliklerin Enstitü tarafından kabul edilmemesi halinde başvuru reddedilir. İtirazın ve varsa yapılan değişikliklerin kabul edilmesi halinde araştırma raporu yönetmeliğe uygun olarak düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(8) Araştırma raporunun yayımlanmasından itibaren üç ay içinde, ilgili belgeleri de eklemek suretiyle araştırma raporunun içeriği hakkında başvuru sahibi itiraz edebilir, üçüncü kişiler görüş bildirebilir.

(9) Başvuru sahibi tarafından itiraz edilmemesi veya üçüncü kişiler tarafından görüş bildirilmemesi durumunda sadece araştırma raporu, itiraz edilmesi veya görüş bildirilmesi durumundaysa araştırma raporu ve itirazlar veya görüşler yönetmeliğe uygun olarak değerlendirilir.

(10) Enstitü yaptığı değerlendirme sonucunda faydalı model verilmesine karar verirse bu karar başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve faydalı model Bültende yayımlanır. Yapılan değerlendirme sonucunda

PATENT

faydalı modelin verilebilmesi için değişiklik yapılmasının gerekli olduğu durumda bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde değişikliklerin yapılması istenir. Yapılan değişikliklerin kabul edilmesi halinde faydalı model verilmesine karar verilir, bu karar başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve faydalı model Bültende yayımlanır. Değişikliklerin yapılmaması veya yapılan değişikliklerin Enstitü tarafından kabul edilmemesi halinde başvuru geri çekilmiş sayılır, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Faydalı modelin verilmesine ilişkin yayımdan sonra talep edilmesi ve belge düzenleme ücretinin ödenmesi halinde, düzenlenen belge faydalı model sahibine verilir.

(11) Faydalı model verilmesinden sonra sadece hükümsüzlük istenebilir. 102. maddedeki itiraz usulü işletilmez.

(12) Enstitü yaptığı değerlendirme sonucunda başvurunun ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığına karar verirse başvuru reddedilir, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Bu karara karşı, 103. maddeye göre itiraz edilebilir.

(13) Verilmiş bir faydalı model konusunun geçerliliği ve yararlılığı Enstitünün sorumluluğunu doğurmaz.

Hakların yeniden tesisine imkân sağlanması (Md. 110)

Hakların yeniden tesisine imkân sağlayan yeni ve 551 KHK Md.134'ü (Mücbir Sebeple Yıllık ücretin Ödenememesi) de içeren bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre;

« Patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, bir patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde şartların gerektirdiği özen gösterilmesine rağmen, uyulması gereken bir süreye uyulamamasının patent başvurusunun reddine, geri çekilmiş sayılmasına, 102. madde hükmü uyarınca patentin hükümsüz kılınması veya diğer herhangi bir hakkın kaybına yol açması halinde, hakların yeniden tesisi yönetmeliğe uygun olarak talep edilebilir.

.....uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içerisinde yapılır..... »

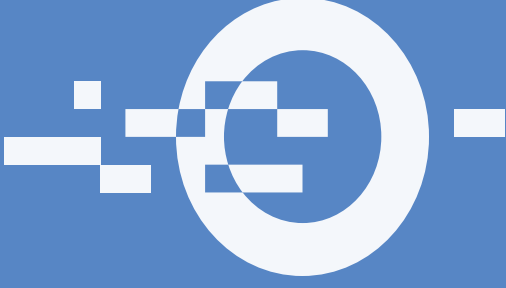
Rüçhan hakkı için bu süre iki aydır.

Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Madde 110'da Hakların yeniden tesisi başlığı altındaki genişletilmiş hüküm şu şekildedir:

MADDE 110- (1) Patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, bir patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde şartların gerektirdiği özen gösterilmesine rağmen, uyulması gereken bir süreye uyulamamasının patent başvurusunun reddine, geri çekilmiş sayılmasına, 102. madde hükmü uyarınca patentin hükümsüz kılınması veya diğer herhangi bir hakkın kaybına yol açması halinde, hakların yeniden tesisi yönetmeliğe uygun olarak talep edilebilir.

PATENT

- (2) Patent başvurusu veya patent sahibi, 104. maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen telafi ücretinin ödenmesi için verilen sürenin sona ermesinden itibaren birinci fıkra hükmüne göre hakların yeniden tesisini talep edebilir.
- (3) Birinci ve ikinci fıkroda belirtilen talep, uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içerisinde yapılır. Enstitü, yönetmelikte belirtilen şartların yerine getirilmemesi halinde talebi reddeder. Talebin kabul edilmesi halindeyse süreye uyulmamanın hukuki sonuçları hiç doğmamış sayılır.
- (4) Başvuru sahibi, 96. maddenin birinci fıkrasında belirtilen sürenin sona ermesinden itibaren iki ay içerisinde rüçhan hakkının yeniden tesis edilmesi için talepte bulunursa, birinci fıkra hükümleri uygulanır.
- (5) Hakların yeniden tesis edilmesi halinde bu durum Bültende yayımlanır. Hakların kaybından, bu hakların yeniden tesisine ilişkin yayıma kadar geçen sürede, patent konusu buluşu iyi niyetli olarak Türkiye’de kullanan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler alan kişiler, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde buluşu ücretsiz olarak kullanmaya devam edebilir.



AIPPI
TÜRKİYE

MARKA

MARKA

Av. Melis Abacıoğlu Viskuşenko

AVRUPA ADALET DİVANİ VE İNGİLTERE’NİN “KİT KAT” KARARINA YAKLAŞIMLARI

Geçen sayımızda “Üç Boyutlu Şekil Markalarının Tesciline İlişkin Kit Kat Kararının İncelenmesi” başlığı altında, şekil markalarının tescil süreçlerinin oldukça sancılı olduğu yönündeki örnek Avrupa Adalet Divanı (“Divan”) kararlarından 16 Eylül 2015 tarihli Kit Kat şekline ilişkin ön karara detaylı yer vermiştik. Bilindiği üzere, Societe des Produits Nestle SA (“Nestle”) dört parmaklı çikolata barını gösterir şeklin, 30. sınıf emtiası olarak marka tescili için başvuruda bulunmuş, bu başvuru İngiltere Fikri Mülkiyet Ofisi (“Ofis”) tarafından yayınlanmış ve Cadbury UK Ltd. Şti. (“Cadbury”) başvurunun ilanına itiraz dosyalamıştı.

Ofis, Cadbury’nin itirazını kısmen kabul ederken kısmen reddetmiş ve başvuruyu “kekler” ve “pastalar” bakımından ayırt edici nitelik taşıdığı kanaatiyle kısmen tescile uygun görmüştü. İtirazın kısmen reddi ve kısmen kabulü sonucunda uyuşmazlık Nestle ve Cadbury tarafından İngiltere&Galler Yüksek Adalet Mahkemesine (“İngiltere Yüksek Mahkemesi”) taşınmış ve mahkeme başvurunun “kekler” ve “pastalar” bakımından da reddedilmesi ve 30. sınıf emtiası için ayırım yapılmaması gerektiği konusunda net olmakla birlikte, kullanım yoluyla kazanılan ayırt edicilik ve teknik bir sonucun elde edilmesi için zorunlu bir şekil olup olmadığı hususunda karar verebilmek için ön sorun davası yoluyla Avrupa Adalet Divanı’na üç soru yöneltmişti.

Önceki sayımızda incelenen üç soru ve bunların cevapları ışığında 20 Ocak 2016 tarihinde İngiltere Yüksek Mahkemesi, Divan’ın ön kararını hükme esas alarak son kararını vermiş ve buna göre Nestle’nin temyiz başvurusunu reddederek, Cadbury’nin iddialarını kabul etmişti. Sonuç olarak, Nestle’nin üç boyutlu çikolata barı şekline ilişkin marka başvurusu 30. sınıf emtiası için tümünden reddedilmişti.

İngiltere Yüksek Mahkemesi, Divan’a yöneltmiş olduğu birinci soruyu¹ Divan’ın sorulandan farklı biçimde yeniden formüle ettiğini kararında belirtmekle beraber, soruda bulunan ikinci alternatifin² Divan tarafından tam anlaşılmadığını ifade etmiştir. Zira İngiltere Yüksek Mahkemesi tarafından yöneltilen iki alternatifli soruya Divan’ın cevabı ile başvuru sahibinin ayırt ediciliği ispatlanması açısından ilk alternatif olan “kullanım yoluyla ayırt edicilik kazandığı sonucuna varabilmek için, söz konusu tarihte toplumun ilgili sınıfındaki tüketicilerin önemli bir bölümünün, şekli bildiğini ve ürünle işletme arasında bağ kurabildiğini ispatlaması”nın yetersiz olduğu açıkça belirtilmiştir.

¹ “In order to establish that a trademark has acquired distinctive character following the use that had been made of it within the meaning of Article 3(3) of Directive 2008/95 ..., is it sufficient for the applicant for registration to prove that at the relevant date a significant proportion of the relevant class of persons recognise the mark and associate it with the applicant’s goods in the sense that, if they were to consider who marketed goods bearing that mark, they would identify the applicant; or must the applicant prove that a significant proportion of the relevant class of persons rely upon the mark (as opposed to any other trademarks which may also be present) as indicating the origin of the goods?”

² “...or must the applicant prove that a significant proportion of the relevant class of persons rely upon the mark (as opposed to any other trademarks which may also be present) as indicating the origin of the goods?”

MARKA

Bununla beraber, İngiltere Yüksek Mahkemesi, Divan tarafından ikinci alternatif olan başvuru sahibinin “toplumun ilgili sınıfındaki tüketicilerinin önemli bölümünün şekli, (aynı zamanda mevcut olabilecek diğer markaların aksine) malın kaynağı olarak gördüğünün ispatlanması”, hususuna ilişkin net bir cevap verilmediğini, bu alternatifin kabul veya reddedilmediğini ifade etmiştir. İngiltere Yüksek Mahkemesi, Divan’ın bu hususa ilişkin bir cevap vermemesi ışığında ikinci alternatifin reddedilip edilmediği belli değilken verilen cevabın ikinci alternatifle aynı olup olmadığı hususunun da tam anlamıyla açık olmadığını belirtmiştir.

Ancak Mahkeme, Divan’ın tescil başvurusuna konu işaretin, tescilli başka bir markanın bir bölümü olarak veya tescilli başka bir marka ile kullanılmasından bağımsız olarak tek başına emtianın kaynağı teşebbüs ile özdeşleştirildiğinin, başvuru sahibi tarafından ispatlanması gerektiği yönündeki görüşüne uymuştur. Nestle’nin dava sürecinde Kit Kat şekline ilişkin olarak tüketici tarafından kullanım yoluyla ayırt edici hale geldiğine dair sunmuş olduğu anket sonuçlarını olumlu yönde hükme esas almamış ve bu sonuçların bir markanın ayırt edici hale geldiğine karar vermekteki tek faktör olamayacağından bahsetmiştir. Neticede, üzerinde Kit Kat ibaresi olmadan salt çikolata barı şeklinin tüketici nezdinde ilgili teşebbüsü çağrıştırmakta yetersiz kaldığına karar verilmiştir. Bununla beraber, İngiltere Yüksek Mahkemesi, Cadbury’nin, piyasada yıllardır başka teşebbüsler tarafından günümüze kadar üretilen birçok benzer ürün olduğu ve tüketicilerin bu ürünleri Kit Kat ürünleriyle bağdaştırdığı yönünde bir kanıt olmadığı yönündeki iddiasına da hak vermiştir.

MARKA

Av. Selin KALEDELEN, Avrupa Birliği Fikri Mülkiyet Ofisi (EUIPO)

IP TRANSLATOR DAVASI İŞİĞİNDA HARMONİZE VERİ TABANI (HDB)

Tescil ettirmek ettiğiniz markanızın risk almadan ilk derece incelemesini geçebilecek olması sizce hayal mi? Veya emtia kısıtlaması olmadan veya emtia açıklaması istenmeden yayına çıkması? Söz konusu bu önermeler şimdilik Türk Hukuku ve Türk Marka ve Patent Enstitüsü uygulamaları ışığında pek mümkün gözükmesine de Avrupa Birliği'nin göz bebeği olan İç Pazarda Uyumlaştırma Ofisi (OHIM) 2009 yılından beri bu hayal gibi görünen Harmonize Veri Tabanı (Harmonised Database-HDB) projesini hayata geçirmek için son hız çalışmakta.

Projenin ivme kazanması aslında 2012 tarihli IP Translator¹ davasına dayanmakta. Bu davanın sonucunda Avrupa Adalet Divanı² sınıf başlıklarını oluşturan (*'class headings'*) terimlerin mal ve hizmetleri açık ve şüpheye mahal vermeyecek şekilde tanımlaması halinde sınıf başlıklarının, başvuru ibaresinin emtia listesinde kullanmanın mümkün olduğunu karara bağlamıştır. Avrupa regülasyonlarını kökten bir reforma sürükleyen dava, 16 Ekim 2009 yılında İngiltere menşeli olan bir kişinin 'IP TRANSLATOR' ibaresini 41. sınıfa ait sınıf başlığı bakımından tescil ettirmesi ile başlamıştır. İngiltere Marka Ofisi (UK IPO) tescil başvurusunu ibarenin ayırt edicilik özelliğinden yoksun ve kapsadığı hizmetler nezdinde tanımlayıcı olması sebebiyle reddetmiştir. UK IPO, başvuru sahibinin emtia listesinde 41. Sınıfta kapsanan *'tercüme hizmetleri'*nin listede yer almamasına rağmen başvurunun, tüm sınıf başlığının 41. sınıfta yer alan tüm hizmetler için geçerli olduğu görüşünden³ yola çıkarak başvuruyu reddetmiştir. Fakat sınıf başlıklarının yorumlanması konusunda OHIM veya diğer Avrupa Birliği'nde bulunan ulusal marka ofislerinin benzer durumlar için marka başvurularını farklı şekillerde yorumladığı bilinmektedir.

Başvuru sahibi başvurunun reddedilmesine karşı itiraz ederek IP TRANSLATOR ibaresinin 41. sınıfta tercüme hizmetlerini kapsamadığını, bu nedenle red kararının iptalini isteyerek mesnetsiz olduğunu savunmuştur. İlk derece mahkemesi başvuru sahibini haklı bularak *"tercüme hizmetleri"*nin *"eğitim, öğretim hizmetleri; eğlence; spor ve kültürel aktivite sağlama hizmetleri"*nin alt sınıfı olamayacağına kanaat getirerek, Adalet Divanı'na sınıf başlıklarının nasıl yorumlanması gerektiğine dair üç adet soru yöneltmiştir.

Adalet Divanı ise, **marka başvurularında yer alan mal ve hizmetlerin herhangi bir belirsizliğe veya geniş yorumlamaya mahal vermeyerek açık ve kesin olması gerektiğini** karara bağlamıştır. Bu yorumun özellikle OHIM ve çeşitli AB ulusal marka ofislerinin uygulamalarına etkileri olmuştur.

¹ IP Translator (C-370/10)

² Court of Justice of the European Union (CJEU)

³ Class heading cover all approach

MARKA

An itibariyle AB marka konjonktüründeki asıl amaç, emtia listelerinin yorumlanmasında herhangi bir karışıklığa yol açmamak ve ortak bir yorum ve uygulama birliğine sahip olmaktır. Avrupa Adalet Divanı aynı zamanda Nice sınıflandırma sistemindeki sınıf başlıklarının bazılarının tescile uygun olarak net ve açık olduğunu vurgularken örnek verdiği 45. sınıfta yer alan hizmetlerinin genel ve belirsiz olduğunu belirtmiştir. Ulusal marka ofisleri söz konusu başvuruların AB direktif ve regülasyonlarına uygunluğunu yorumlarken açıklık ve netlik kriterlerine uymaları gerektiğini belirtmiştir.

İşte bu nedenledir ki OHIM; IP TRANSLATOR davasının ardından OHIM mal ve hizmetlerin değerlendirilmesi ve yorumlanması nezdinde ortak bir dil geliştirmek için ulusal marka ofislerinin de katılımı ile HDB'nin yaratım süreci hız kazanmıştır.

Söz konusu proje, OHIM kadar Avrupa Birliği'nde yer alan ülkelerin ulusal marka ofislerinin de entegrasyonunu içermektedir. Bu projeyle amaçlanan, marka uzmanının ilk aşamada mal ve hizmetler konusunda yaptığı incelemeyi hem kolaylaştırmak, marka başvurularını hızlandırmak ve en önemlisi, hem OHIM hem de başvuru sahibi için marka tescili matbu giderlerini azaltmaktır. HDB'nin amaçladığı bir diğer konu ise, veri tabanlarında İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca veya İspanyolca dillerinde var olan emtia listelerini otomatik olarak Topluluk üyesi devletlerin dillerine çevrilmesi için (yaklaşık 23 dilde) yapılan tercüme harcamalarını⁴ sıfıra indirmektir. Bu motivasyonla, Avrupa Birliği'nde yer alan tüm ulusal marka ofislerinin⁵, kendi veri tabanlarını HDB'ye entegre etmesi ile birlikte HDB, 2014 yılından beri aktif olarak hem ulusal marka ofisleri hem de marka başvurusu yapan hukuk büroları ve şirketler tarafından aktif olarak kullanılmaktadır.

⁴ 2015 yılı rakamlarına göre OHIM'n tercüme giderlerinin 2015 yılı için 20.000 Euro'dan fazla olduğu tahmin edilmektedir.

⁵ Veri tabanları ile HDB sistemini besleyen ulusal marka ofisleri listesi şu şekildedir: Avusturya (OPA), Bulgaristan (BPO), Benelüks (BOIP), Güney Kıbrıs (DRCOR), Çek Cumhuriyeti (IPO CZ), Almanya (DPMA), Danimarka (DKPTO), Estonya (EPA), İspanya (OEPN), Finlandiya (PRH), Fransa (INPI), İngiltere (UKIPO), Yunanistan (GGE), Hırvatistan (SIPO HR), Macaristan (HIPO), İrlanda (IE IPO), İtalya (UIBM), Litvanya (VPB), Letonya (LRPV), Malta (CD IPRD), Polonya (PPO), Portekiz (INPI PT), Romanya (OSIM), İsveç (PRV), Slovenya (SIPO), Slovakya (SK)

MARKA

HDB'nin içeriğinde 23 dilde 73.000'den fazla terim yer almakta olup, mal ve hizmetlere ilişkin terimler her geçen gün artmaktadır. Bir diğer özellik ise OHIM'de yapacağınız marka başvurusuna ait emtia listesini HDB'den seçmeniz halinde, tüm AB ülkelerinde söz konusu emtia listesinin **kabul edileceğinin garanti olmasıdır**. Başka bir deyişle marka başvurunuzda yer alan emtia listesi ilk aşamada reddedilmeyerek hızlı bir şekilde itiraz için yayına çıkacaktır.

HDB'ye yeni mal ve hizmetler nasıl ekleniyor?

Yukarıda da bahsedildiği üzere, HDB sadece OHIM değil, tüm ulusal marka ofislerinin veri tabanlarının bir bileşkesidir ve bu veri tabanları birbirlerinden beslenmektedirler. Böylelikle otomatik olarak da mal ve hizmetlerin Nice sınıflandırmasına göre otomatik olarak güncellemeleri yapılmaktadır. Bütün ulusal marka ofisleri her ay kendilerine ayrılan özel bir ağda HDB'ye eklenmek üzere çeşitli mal ve hizmet önerileri yapmakta ve belirli bir süre için söz konusu mal ve hizmetler tüm ofislerin oyuna sunulmaktadır. Her ulusal ofisin tek bir oy hakkı olup çoğunluk prensibine göre terimler HDB'ye eklenmektedir. Böylelikle veri tabanı yönetişimi sağlanmaktadır.

Diğer bir yandan, HDB'nin diğer bir özelliği ise piyasanın değişen ve gelişen koşullarına ayak uydurmasıdır. HDB, çok hızlı gelişen teknoloji sektöründe faaliyet gösteren şirketler için oldukça ideal hale gelmektedir. Çünkü HDB dışındaki diğer veri tabanları, teknolojik gelişim ve market gereksinimlerini takipte zorlanmaktadır. Bu yapıyla da HDB devamlı gelişen ve dinamik bir veri tabanı haline gelmektedir.

Kısa bir özet yapmak gerekirse HDB;

- Kullanıcılara veri tabanını kullanmak suretiyle kendi emtia listesini hazırlama olanağı sunmakta,
- HDB'de yaratılan emtia listelerinin Avrupa Birliği üyesi tüm ulusal marka ofisleri tarafından kabul edileceği garanti altına alınmaktadır. Veri tabanında yer alan her terim, tüm AB marka ofislerinde yer alan marka uzmanları tarafından incelenmekte ve anında kullanıcının isteğine göre 23 AB dilinden birine çevrilmektedir. Yani başvuru sahibi, sınıflandırmayla ilgili hiçbir problem yaşamadan markasını yayına hızlıca çıkarabilmektedir.

HDB'nin AB ülke marka ofisleri ile işbirliğinden söz etmiştik. AB ülkelerinin yanı sıra TM5 olarak adlandırılan ve dünyanın en büyük marka enstitüleri olarak kabul edilen Çin, Japonya, OHIM, Güney Kore ve Amerika Birleşik Devletleri'ne ait ID listesi olarak anılan ve yine HDB'deki mantığı izleyen önceden onaylanıp kabul edilmiş mal ve hizmet listesi ile Madrid başvuruları için Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü⁶ tarafından onaylanan Madrid mal ve hizmet sistemi⁷ tarafından beslenmektedir. Yani bir bakımdan AB içerisinde veri tabanları arasında ortak bir dil sağlanırken söz konusu 5 ofisin de katılımıyla global bir mal ve hizmetlere ilişkin terminoloji geliştirilmektedir.

MARKA

Taksonomi nedir?

HDB'nin kendine terminoloji sistemi Taksonomi ağacı⁸ içermekte olup söz konusu iskelet, gene en özele olmak üzere mal ve hizmetleri hiyerarşik olarak listelemektedir. Bu yapı her ne kadar Nice sınıflandırılmasına benzetilse de yapının geliştirilme amacı Nice sınıflandırma sisteminin yerini almak değil, onun yorumlanmasına yardımcı olmaktır. Taksonomi ağacının neye benzediğine dair örnek aşağıda yer almaktadır:

++ + Browse terms (Taxonomy)	Result
Classification	75.556
▲ Goods	56.897
▲ Class 1	4.784
Filtering media of chemical and non-chemical substances included in the class	
▶ Chemical preparations and materials for film, photography and printing	
Unprocessed plastics	
Adhesives for use in industry	
Fertilisers, and chemicals for use in agriculture, horticulture and forestry	
Detergents for use in manufacture and industry	
▶ Chemical substances, chemical materials and chemical preparations, and natural elements	
Salts for industrial purposes	
Unprocessed and synthetic resins	
Starches for use in manufacturing and industry	
▶ Putties, and fillers and pastes for use in industry	
Chemical and organic compositions for use in the manufacture of food and beverages	
Others	

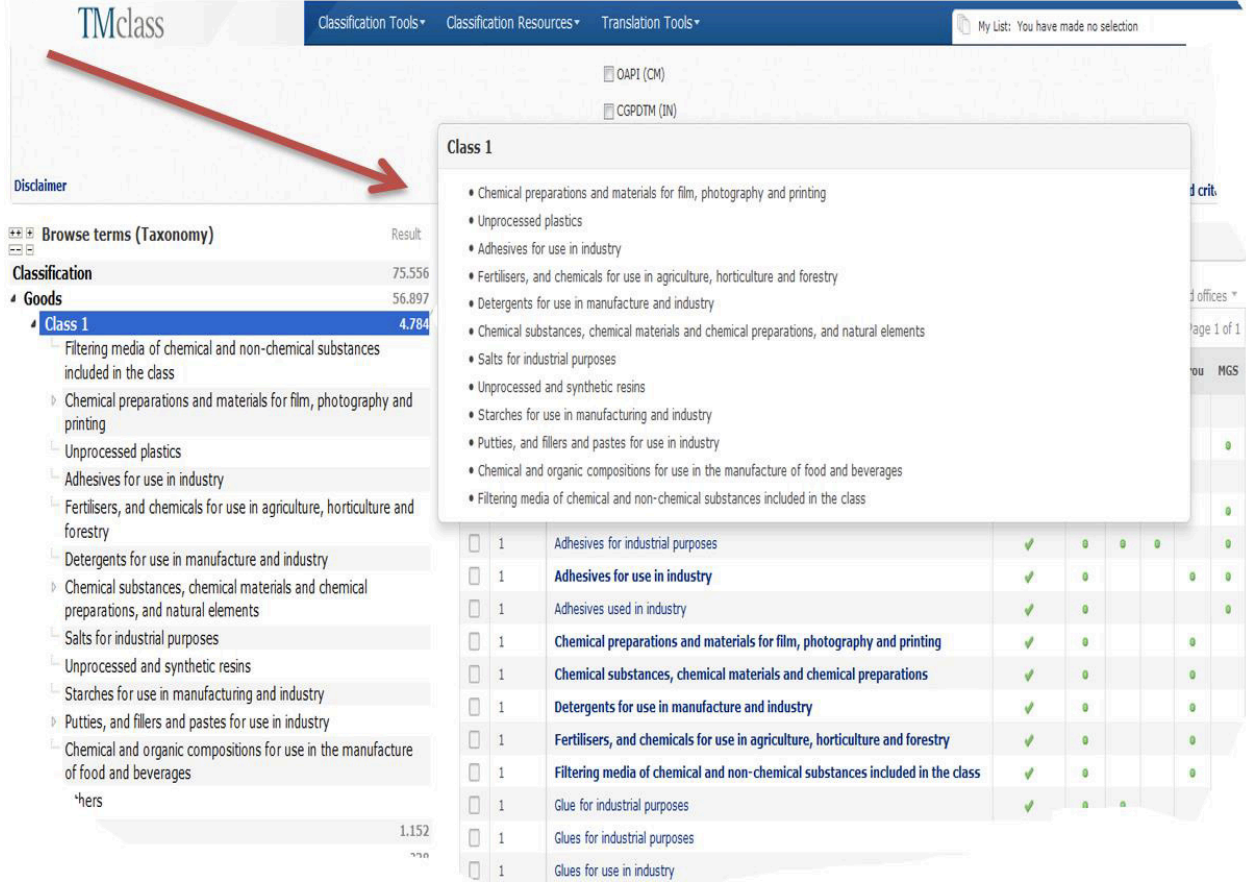
Taksonomi ağacında yer alan 1. sınıfa dair mal başlıkları

⁶ World Intellectual Property Organization (WIPO)

⁷ Madrid Goods & Services (MGS)

⁸ Taxonomy Tree

MARKA



TMclass

Classification Tools • Classification Resources • Translation Tools •

My List: You have made no selection

Disclaimer

Browse terms (Taxonomy)

Classification

Goods

Class 1

Filtering media of chemical and non-chemical substances included in the class

Chemical preparations and materials for film, photography and printing

Unprocessed plastics

Adhesives for use in industry

Fertilisers, and chemicals for use in agriculture, horticulture and forestry

Detergents for use in manufacture and industry

Chemical substances, chemical materials and chemical preparations, and natural elements

Salts for industrial purposes

Unprocessed and synthetic resins

Starches for use in manufacturing and industry

Putties, and fillers and pastes for use in industry

Chemical and organic compositions for use in the manufacture of food and beverages

Filtering media of chemical and non-chemical substances included in the class

Adhesives for industrial purposes

Adhesives for use in industry

Adhesives used in industry

Chemical preparations and materials for film, photography and printing

Chemical substances, chemical materials and chemical preparations

Detergents for use in manufacture and industry

Fertilisers, and chemicals for use in agriculture, horticulture and forestry

Filtering media of chemical and non-chemical substances included in the class

Glue for industrial purposes

Glues for industrial purposes

Glues for use in industry

Taksonomi’de yer alan her mal ve hizmet, kullanıcılar tarafından marka başvuruları için kullanılamamaktadır. Çünkü Taksonomi, çok genel ve geniş mal ve hizmet tanımları içermektedir. Unutulmamalıdır ki, Taksonominin herhangi bir hukuki yaptırımı bulunmamakla beraber sadece kullanıcılara yardımcı olmak için geliştiren mal ve hizmetlerin sınıflandırılması için bir yol haritasıdır. Fakat kullanıcılara mal ve hizmetlerine has bir koruma sağlamakta olup dinamik ve esnek yapısıyla piyasa ve kullanıcılardan gelen terminoloji taleplerinin değerlendirilmesi sonucunda, değişikliklere kolay uyum sağlayabilen bir yapıya sahiptir. Bu da Taksonomi’yi daha da cazip kılmaktadır.

HDB nasıl kullanılır?

HDB’ye ulaşmak için herhangi bir ayrı internet sayfası bulunmamaktadır. HDB, OHIM bünyesinde geliştirilen çeşitli enstrüman ve araçlarla beslenmektedir. Bu araçlardan en çok bilinen ve Türkiye’de en çok kullanılanlardan birisi de TMclass’dır. Türk Patent Enstitüsü’nün veri tabanı TMclass’ı besleyen veri tabanları arasındadır. TMclass’da ulusal marka ofisi olarak yer almak için AB üyeliği şartı aranmamaktadır.

MARKA

TMclass, marka başvurusu yaparken seçilen mal ve hizmetlerin hangi sınıfa düşeceğini gösteren basit bir rehberdir. TMclass daha önce de bahsedilen TM5 ortaklarının veri tabanlarından beslenmektedir. Teker teker ortakların veri tabanlarında arama yapabileceğiniz gibi HDB sayesinde bütün veri tabanlarındaki sınıflandırma sonuçlarını aynı anda görmek mümkündür. Görsel olarak nasıl görüldüğüne bakalım:

“Candy”⁹ için sınıf belirmeden yapılan arama sonuçları HDB’de aşağıdaki gibidir:



The screenshot shows the TMclass website interface. The search term 'candy' is entered in the search bar. The results are displayed in a table with columns: Class, Term, Harmonised, Harm, Nice, IDI, Grou, and HGS. The table lists various candy-related terms and their classifications across different classes (e.g., Class 30, Class 9, Class 11, Class 20, Class 21, Class 28, Class 30). The 'Harmonised' column shows green checkmarks for most terms, indicating they are harmonised. The 'Harm' column shows green dots for some terms. The 'Nice' column shows green dots for some terms. The 'IDI' column shows green dots for some terms. The 'Grou' column shows green dots for some terms. The 'HGS' column shows green dots for some terms. The table is paginated, showing 1-25 of 47 results.

⁹ Türkçe’de “şeker” anlamını karşılamaktadır.

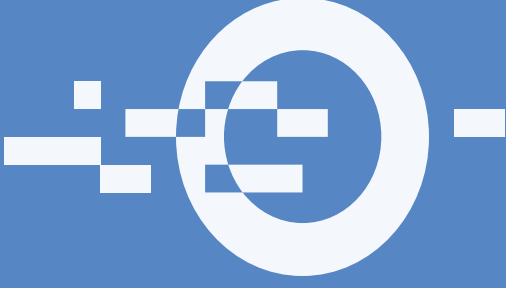
MARKA

Sol sütunda Taksonomi ağacı görülmektedir ve Candy terimini kapsayan 5, 9, 11, 20, 21, 28 ve 30. sınıflar ve sınıf başlıkları yer almaktadır.

İlk sütunda yer alan ve *kırmızı* ok ile gösterilen kısım HDB'yi; turuncu ok ile gösterilen kısım ise Nice sınıflandırmasını; mor ok TM5 ortaklarının veri tabanını son olarak mavi ok ise Madrid mal ve hizmet sınıflandırmasını temsil etmektedir. Sütunlarda yer alan yeşil ibare ise söz konusu terimin veri tabanlarında var olup olmadığını belirtmektedir.

HDB sistemsal olarak mal ve hizmetlerin sınıflandırması bağlamında uluslararası konjonktürde var olan sistemleri karşılaştırmasına olanak tanıyıp global bir terminolojik birliğe varmayı amaçlamaktadır.

Kanımca, HDB'nin başarılı olması için ulusal marka ofislerinin oynayacağı rol önem teşkil etmektedir. Çünkü avukatlar veya marka vekillerinin emtia listeleri oluşturmadaki eski alışkanlıklarını bırakarak yeni sisteme adapte olmaları gerekmektedir. Çoğunluğun da aynı fikirde olacağı üzere özellikle avukatlar alışkanlıklarından kolay kolay vazgeçmeleri ile bilinirler ve var olan sistemi bükerek veya etrafından dolanarak yine aynı sonuca ulaşmaya çalışırlar. Bu nedenle, alışkanlıklara yüksek derecede bağlılık, söz konusu sisteme uyum ve entegrasyonu için bir engel oluşturmaktadır. HDB'nin etkili kullanımı için, ulusal marka ofislerinin, avukatları veya başvuru sahibi şirketleri HDB kullanımını zorunlu kılacak yöntemler geliştirmeleri ve HDB ile ilgili gerekli eğitimleri vermeleri gerekmektedir. Bu esnada her ne kadar bir AB ofisi olarak faaliyet gösterse de OHIM'in HDB'nin yaygınlaştırılması hususunda Avrupa Birliği ile sınırlı kalmayarak Taksonomi uyumlaştırma metotlarını global alana taşıması ve Avrupa Birliği'nde yer almayan ülkelerin marka ofislerini de söz konusu sisteme dahil etmesi gerekmektedir.



AIPPI
TÜRKİYE

TELİF

TELİF

Av. Olgaç Nacakçı

TELİF SÜRESİ BİTEN KİTAPLAR

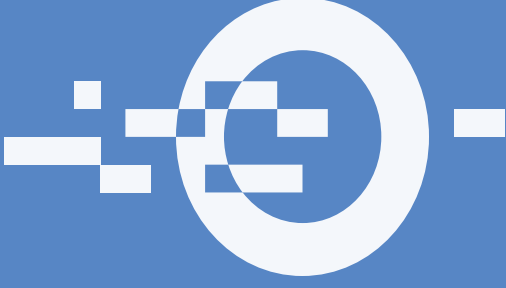
Bilindiği üzere fikri haklar belli bir süreyle sınırlıdır. Her sene telif koruması biten eserler arasına yenileri eklenmektedir. Örneğin bu sene 2 önemli kitabın daha telif süresi dolmuştur. Bunların özelliği ise, her ikisinin de 2. Dünya Savaşında karşıt taraflarda bulunan iki yazara ait olmasıdır.

İlki Hitler'e ait "Kavgam (Mein Kampf)", diğeri ise Yahudi Anne Frank'a ait günlüktür.

Hitler'e ait kitabın telif hakları, savaştan sonra Alman devletine verilmiş ve bu şekilde korunmuştur.

Anne Frank'ın günlükleri ise bir şekilde babasına ulaştırılarak kitaplaşması sağlanmıştır. Baba günlüklerin Anne Frank'ın kendi sözleriyle yazıldığı konusunda ilk basıda teminat vermiştir. Anne Frank'ın 1945 yılında ölmesi nedeniyle 70 senelik telif koruma süresi 2016 yılı itibarıyla sona ermiştir. Yayın haklarını elinde bulunduran Anne Frank Vakfı ise kurnazca bir taktik ile baba Otto Frank'ın da günlüğün diğer yazarı olduğunu iddia ederek korumayı 2055 yılına kadar uzatma çabasına girişmiştir. Eğer bu ısrarlarını sürdürürlerse kararı bir mahkemenin vereceği açıktır.

Öte yandan ABD'de ise zaten "Mickey Mouse" yasası olarak adlandırılan Telif Haklarını Uzatma Yasası nedeniyle koruma 95 yıla çıkarıldığı için kitabın koruma süresinin bitmesine oldukça uzun bir süre vardır.



AIPPI
TÜRKİYE

YAYINLAR

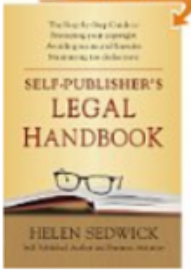
YAYINLAR

Indigenous Intellectual Property: A Handbook of Contemporary Research, Research Handbooks in Intellectual Property series. Edited by Matthew Rimmer, Professor of Intellectual Property and Innovation Law, Faculty of Law, Queensland University of Technology (QUT), Australia, 2015, 752 pp, Hardback, available for £175.50, E-book available February 18th for £48.00.

From the publisher:

*“This Handbook considers the international struggle to provide for proper and just protection of Indigenous intellectual property. Leading scholars consider legal and policy controversies over Indigenous knowledge in the fields of international law, copyright law, trademark law, patent law, trade secrets law, and cultural heritage. This collection examines national developments in Indigenous intellectual property from around the world. As well as examining the historical origins of conflicts over Indigenous knowledge, the volume examines new challenges to Indigenous intellectual property from emerging developments in information technology, biotechnology, and climate change”.*¹

Amazon Best Sellers : Best Sellers in Intellectual Property Law²

1. LOOK INSIDE!  THE IDEA WRITERS TERRA IEZZI \$14.60 The Idea Writers: Copywriting in a New World... by T. Iezzi ★★★★☆ (29)	2. LOOK INSIDE!  Patent It Yourself Your Step-by-Step Guide to Filing in the U.S. Patent Office \$37.10 Patent It Yourself: Your Step-by-Step... by David Pressman Attorney ★★★★☆ (30)	3. LOOK INSIDE!  SELF-PUBLISHER'S LEGAL HANDBOOK HELEN SEDWICK \$15.14 Self-Publisher's Legal Handbook: The... by Helen Sedwick ★★★★★ (89)
--	--	--

¹ <http://ipkitten.blogspot.com.tr/2016/02/book-review-indigenous-intellectual.html>

² <http://www.amazon.com/Best-Sellers-Books-Intellectual-Property-Law/zgbs/books/173488>

YAYINLAR

BIOTECHNOLOGY AND INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

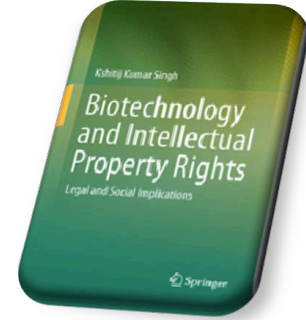
Legal and Social Implications

Authors: **Singh**, Kshitij Kumar

Undertakes the analysis of legal as well as social implications of biotechnology and Intellectual Property Rights by focusing particularly on human gene.

Provides insights of biotech patent trend and its implications in different social, political and economic set up

Presents interpretation of facts and theories that suggests meaningful solutions to the contemporary problems.¹



CIPA Guide to the Patents Acts

8th Edition

Practice Area: [Intellectual Property](#)

ISBN: 9780414050464

Published by: [Sweet & Maxwell](#)

Author: [Chartered Institute of Patent Attorneys \(C.I.P.A.\)](#)

Publication Date: 19 Feb 2016

Bringing together the expertise of over 25 highly respected professionals including patent attorneys, solicitors and members of the Bar individually selected for knowledge of and insight into the subjects to which they contribute, this essential guide gives you all the tools you need to protect the rights of your clients.

- Features a unique section-by-section guide to all relevant Patents Legislation including Patents Act, Patents Rules and relevant sections of Copyright, Patents and Designs Acts
- Includes the complete text of each section and of any relevant Patents Rules, Civil Procedure Rules and practice directions
- Provides detailed commentary and analysis accompanies each section of each Act
- Provides extensive commentary on the interpretation of each section by the UK-IPO and courts and on relevant case law of the EPO Appeal Boards
- Explores the relevant case law of the UK courts, IP Office and EPO Appeal Boards for each section Refers to over 3300 case decisions with in-depth of analysis of both reported and significant unreported decisions
- Offers extensive analysis of case law as it relates to each section and provides a clear guide as to what the Courts have decided and why
- Acts as a practical guide to the current requirements of and procedures before the UK-IPO and the UK courts
- Offers a practical guide to the practice that has developed in relation to each section.²

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI KORUMA DERNEĞİ

AIPPI Türkiye Ulusal Grubu

26 Eylül 2008 tarihi itibarıyla tüzel kişilik kazanmış bulunan ve T.C. Kanunlarına göre kurulu bağımsız bir dernek olarak yeni iç mevzuatı ile daha kurumsal bir yapıya kavuşan Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği, Uluslararası AIPPI Derneği ile işbirliği içerisinde, AIPPI Türkiye ulusal grubu misyonunu da üstlenmiş bulunmaktadır.

Hazırlayanlar

Bilge Taşkara (bilge.taskara@deris.com)

Deniz Sayın (deniz.sayin@stock.com.tr)

Doğukan Kahraman (dogukan.kahraman@arcelik.com)

Duygu Aksit (duygu.aksit@ketenci.av.tr)

Esin Karanki (esin.karanki@nobel.com.tr)

Melis Abacıoğlu Viskuşenko (melis@abacioglu-ip.com)

Nevin Öner (nevin.oner@serdaryilmaz.av.tr)

Olgaç Nacakçı (olgac@ekdial.av.tr)

Sevgi Gökçek (sevgigokcek@sanovel.com.tr)

Volkan Hamamcıoğlu (volkan.hamamcioglu@arcelik.com)

Yaşar K. Canpolat (yasar.canpolat@deris.com)

Konuk Yazar: Selin Kaledelen (Selin.KALEDELEN@ext.oami.europa.eu)

Önümüzdeki sayılarda Bülten çalışmamıza katkıda bulunmak isteyen üyelerimizin, aippi_bulten@googlegroups.com mail adresi üzerinden iletişime geçmeleri rica olunur.

Fikri Gündem'de yayımlanan yazılar AIPPI Uluslararası ve/veya AIPPI Türkiye adına bağlayıcı olmamakla birlikte yazılar AIPPI Uluslararası ve/veya AIPPI Türkiye'nin resmi görüşü olarak nitelendirilemez. Yazılar yazarların kişisel görüşünü yansıtmakta olup, yazılara ilişkin her türlü sorumluluk tümüyle yazarına aittir.

Kapak Fotoğrafı

Esin Karanki

Tasarım ve Uygulama

Emine Hande Alban

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI KORUMA DERNEĞİ

AIPPI Türkiye Ulusal Grubu

İnebolu Sokak, No. 5

Deriş Patent Binası

Kabataş / 34427 İstanbul

Tel : (0212) 292 60 00

Fax: (0212) 293 76 76

<http://www.aippiturkey.org>

aippi@aippiturkey.org